

RAPORT
PRIVIND AJUTOARELE DE STAT
ACORDATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA
PENTRU ANUL 2020

CUPRINS

Abrevieri și acronime	3
Introducere	4
Sinteză	6
Capitolul I. Situația social-economică a Republicii Moldova	9
Capitolul II. Analiza ajutorului de stat raportat	12
2.1.Caracterizare generală	12
2.2.Alinierea schemelor de ajutor de stat existente	17
2.3.Modalitățile de acordare a ajutorului de stat	21
2.4.Formele de acordare a ajutorului de stat	23
2.5.Obiective de acordare a ajutorului de stat	28
2.6.Furnizorii ajutorului de stat	36
Capitolul III. Măsuri de sprijin cu impact anticoncurențial ne semnificativ	39
3.1.Ajutorul de minimis	39
3.2.Măsurile de sprijin acordate pentru prestarea serviciilor de interes economic general	46
3.3.Măsurile de sprijin acordate în contextul pandemiei COVID-19	52
Capitolul IV. Monitorizarea ajutoarelor de stat autorizate	55
Capitolul V. Implementarea Sistemului informațional automatizat ”Registrul ajutoarelor de stat”	65
Direcții de perfecționare a politicii concurențiale în domeniul ajutorului de stat	67
Anexa 1. Anexă tehnică	68
Anexa 2. Lista actelor juridice în baza cărora au fost acordate ajutoarele de stat raportate în baza cadrului general pentru anul 2020	70
Anexa 3. Valoarea ajutorului de stat raportat pe obiective și forme de acordare	74
Anexa 4. Valoarea ajutorului de stat raportat pe forme de acordare și pe furnizori	76

ABREVIERI ȘI ACRONIME

Acord de Asociere	Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112 din 02.07.2014 (publicat în Monitorul Oficial Nr. 185-199 din 18.07.2014)
AIPA	Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
Anul de raportare	Perioada 01.01.2020-31.12.2020
APC	Autorități ale administrației publice centrale
APL	Autorități ale administrației publice locale
Banca Mondială	Grupul Băncii Mondiale
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
ÎMM	Întreprinderi mici și mijlocii
Legea cu privire la ajutorul de stat	Legea nr.139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat (publicat în Monitorul Oficial Nr. 166-169a din 16.08.2012)
MO	Monitorul Oficial al Republicii Moldova
p.p.	Puncte procentuale
PIB	Produsul Intern Brut
SIEG	Servicii de interes economic general
SIRASM	Sistemul informațional automatizat “Registrul ajutoarelor de stat”, elaborat în conformitate cu Hotărârea Guvernului Nr.378 din 27.05.2014 pentru aprobarea Conceptului sistemului informațional automatizat „Registrul ajutoarelor de stat” (publicat în Monitorul Oficial Nr. 142-146 din 03.06.2014)
UE	Uniunea Europeană
VAB	Valoarea adăugată brută

INTRODUCERE

Ajutorul de stat este oferit în vederea soluționării unui eșec al pieței sau întru reducerea unei inechități pe piață. Totodată, măsurile date de sprijin sunt acordate doar unor participanți ai pieței, ceea ce ar putea contribui la menținerea sau extinderea unor entități mai puțin eficiente pe piață în raport cu altele. În acest sens, monitorizarea permanentă a ajutoarelor de stat se efectuează cu scopul de a exclude denaturarea nejustificată a concurenței și pentru a direcționa mai bine măsurile de sprijin, contribuind astfel la dezvoltarea întregii economii.

Referitor la măsurile de sprijin acordate în anul 2020, Consiliul Concurenței a fost informat de către 345 de furnizori, ceea ce a constituit o creștere semnificativă în raport cu anul precedent (306 de furnizori). Informația a fost prezentată de către APC și instituțiile subordonate acestora și de APL nivelul I și II.

Prezentul raport, fiind al VIII-lea raport din domeniu de la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, reprezintă un instrument statistic destinat asigurării transparenței în materie de ajutor de stat, oferind astfel informație relevantă APC și APL pentru elaborarea politicilor în diverse domenii ale economiei naționale și luarea deciziilor privind direcționarea eficientă a resurselor publice disponibile. De asemenea, acesta poate constitui o bază informațională pentru diverse cercetări științifice.

Raportul conține analiza, atât a ajutoarelor existente care au continuat a fi acordate în anul de raportare, cât și a ajutoarelor noi, ajutoarelor de minimis și măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG. Componenta nouă a prezentului raport este analiza valorii și structurii ajutoarelor oferite în contextul pandemiei COVID-19.

Raportul dat cuprinde o analiză a valorii, structurii și a tendințelor înregistrate pe parcursul ultimilor 3 ani în acordarea ajutoarelor de stat, ajutoarelor de minimis, măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG, a ajutoarelor oferite în contextul pandemiei COVID-19, principalele constatări efectuate în cadrul monitorizării ajutoarelor de stat autorizate, precum și reflectă implementarea SIRASM. Concomitent, prezentul raport cuprinde informații privind realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere privind alinierea schemelor de ajutor de stat existent.

Datele raportate pentru perioada anilor 2018-2019 au fost actualizate și corectate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat. În perioada de raportare furnizorii au informat Consiliul Concurenței referitor și la alte măsuri de sprijin acordate în anii 2018-2019. De menționat că, actualizarea și corectarea datelor privind ajutorul de stat acordat în

anii precedenți este în conformitate cu Metodologia UE în domeniul ajutorului de stat. Totodată, informația privind valoarea ajutoarelor de stat și de minimis oferită în anii 2019-2020 va fi reactualizată în următoarele rapoarte privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova.

În aspect structural raportul este prezentat sub următorul conținut:

La *Capitolul I* – analiza social-economică a Republicii Moldova pentru anul 2020.

La *Capitolul II* – analiza valorii, structurii și a tendințelor înregistrate în acordarea ajutoarelor de stat în anul 2020. Totodată, în capitolul dat sunt prezentate schemele de ajutor de stat aliniate la prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat.

La *Capitolul III* – analiza valorii și a tendințelor înregistrate în acordarea măsurilor de sprijin cu impact anticoncurențial nesemnificativ, și anume a ajutoarelor de minimis, a măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG și a măsurilor de sprijin oferite în contextul pandemiei COVID-19 în anul 2020.

La *Capitolul IV* – principalele constatări efectuate în cadrul monitorizării ajutoarelor de stat autorizate.

La *Capitolul V* – implementarea Sistemului informațional automatizat “Registrul ajutoarelor de stat”.

În *Anexa 1* - informații despre sfera ajutoarelor de stat analizate în raport, obiectivele ajutorului de stat și sursele obținerii datelor.

În *Anexa 2* - actele juridice conform cărora au fost acordate măsurile de sprijin în anul 2020.

În *Anexa 3* - situația sumară a ajutoarelor de stat raportate pentru perioada 2018-2020, pe obiective și forme de acordare.

În *Anexa 4* - informații privind ajutorul de stat oferit pe forme de acordare și pe furnizori de ajutor de stat.

Sinteză

Direcțiile prioritare în domeniul ajutorului de stat pentru anul 2020 au fost:

- alinierea schemelor de ajutor de stat existent;
- colaborarea cu Ministerul Finanțelor în vederea eficientizării mecanismului de raportare și notificare a ajutorului de stat acordat sub formă de facilități fiscale;
- elaborarea și modificarea actelor normative în vigoare conform acquis-ul UE în materie de ajutor de stat;
- implementarea noului sistem on-line SIRASM;
- ridicarea culturii concurențiale în partea ce ține de ajutor de stat.

Se remarcă faptul că unele din rezultatele acțiunilor nominalizate sunt reflectate în continuare în raport.

Valoarea ajutorului de stat raportată, pentru anul 2020, a fost de 1 354 059 mii lei sau 0.66% din PIB. Se atestă o descreștere a valorii ajutorului de stat raportat și a ponderii acesteia în PIB în anul 2020 comparativ cu anul precedent. Această evoluție a indicatorilor analizați în raport cu perioada precedentă a fost determinată, în special, de diminuarea volumului ajutorului alocat prin intermediul unor scheme de ajutor de stat pentru dezvoltare regională, inclusiv ca urmare a reducerii numărului întreprinderilor care au beneficiat de aceste măsuri.

Valoarea ajutorului de stat autorizat a constituit 853 144 mii lei (fiind 63.01% din valoarea ajutorului de stat raportat) sau 0.41% din PIB. Se precizează faptul că potrivit legislației în domeniul ajutorului de stat, există categorii de măsuri de sprijin considerate autorizate în virtutea legii și, prin urmare, sunt exceptate de la obligația de notificare către Consiliul Concurenței. Din această categorie de ajutoare fac parte și măsurile de sprijin destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale. Astfel, **valoarea ajutorului de stat autorizat de către Consiliul Concurenței** a constituit 787 390 mii lei (sau 57.78% din valoarea ajutorului de stat raportat), iar **cuantumul ajutorului de stat destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale** (inclusiv, ajutorul oferit în contextul pandemiei COVID-19) a fost de 65 754 mii lei (sau 4.86% din valoarea ajutorului raportat). Circa 37% din valoarea ajutorului de stat raportat a constituit ajutorul de stat existent (implementat ca schemă de ajutor de stat/ajutor individual) și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței. Se remarcă faptul că, cea mai mare pondere din aceste măsuri de sprijin au fost oferite sub formă de facilități fiscale în baza Codului fiscal și a legilor ce vin în aplicarea acestuia.

În anul 2020, furnizorii au ales în continuare acordarea ajutoarelor de stat prin intermediul *schemelor* (80% din numărul total), ceea ce este conform bunelor practici a UE în domeniu, fiind considerate mai puțin nocive pentru mediul concurențial.

După *forma de acordare* a ajutoarelor de stat, cea mai mare pondere a măsurilor de sprijin a fost de natura cheltuielilor bugetare, reprezentând circa 51% din valoarea totală. Însă, acest indicator a continuat să înregistreze o tendință negativă în anul 2020 în raport cu anii precedenți. Dinamica nominalizată a structurii ajutorului raportat a fost determinată de un ritm mai mare a descreșterii valorii ajutorului de stat acordat sub formă de cheltuieli bugetare în raport cu cel oferit ca renunțări la venituri bugetare.

Din perspectiva *obiectivelor de acordare* a ajutoarelor de stat, structura ajutorului s-a modificat esențial. Așadar, cea mai mare pondere a ajutorului a fost orientată spre obiective sectoriale, fiind peste 50% din total. Aceste ajutoare au înregistrat o majorare semnificativă atât ca valoare, cât și ca pondere în total.

În anul 2020, la fel ca și în anii precedenți, principalii *furnizori de ajutor de stat* au fost APC. Astfel, circa 84% din numărul total de măsuri de sprijin au fost raportate de către APC. Cât privește APL, acestea au fost principalii furnizori de ajutoare de minimis și de măsuri de sprijin oferite pentru SIEG.

Valoarea ajutorului de minimis (inclusiv pentru SIEG) a fost de 145 733 mii lei, fiind în diminuare comparativ cu anul 2019. Această diminuare a fost determinată, inclusiv de reducerea bugetului unor scheme de ajutor de minimis raportate comparativ cu anul precedent.

Potrivit *obiectivului* de acordare, circa 92% din valoarea *ajutorului de minimis* raportată a fost pentru obiective orizontale, fiind o majorare substanțială în raport cu anii precedenți. Această tendință a fost determinată atât de sporirea cuantumului ajutorului de stat acordat pentru susținerea ÎMM și protecția mediului, cât și de reducerea valorii ajutorului orientată spre alte obiective comparativ cu anul 2019.

Cea mai mare pondere a ajutorului de minimis a fost raportată sub *formă* de subvenții și/sau subsidii fiind de circa 73% din valoarea total raportată, ceea ce a fost în descreștere față de anii precedenți. Această tendință a fost cauzată de reducerea cuantumului *ajutorului de minimis* alocat la unele măsuri de sprijin raportate sub forma dată.

Valoarea măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG a fost de 502 761 mii lei, fiind în creștere în raport cu anii precedenți. Din valoarea măsurilor de sprijin total raportată, valoarea ajutorului de stat autorizată a constituit 335 760 mii lei (sau circa 67% din total). Peste 50% din valoarea

ajutorului pentru prestarea SIEG a fost oferită sub formă de subvenții și/sau subsidii și alocații bugetare.

Valoarea măsurilor de sprijin oferite în contextul pandemiei COVID-19 a constituit 64 524 mii lei sau 0.03% din PIB. Conform formei de acordate furnizorii au ales oferirea ajutorului sub formă de subvenții și/sau subsidii, fiind circa 92% din valoarea totală. Principalii beneficiari ai acestor măsuri de sprijin au fost IMM.

În anul 2020 a continuat procedura de modernizare a *SIRASM* cu suportul Băncii Mondiale.

Capitolul I. SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA

În anul 2020, economia mondială a înregistrat o diminuare de 3.3%. Recesiunea a fost influențată de efectele pandemiei COVID-19 ce ține de reducerea cererii agregate la nivel internațional și contractarea fluxurilor comerciale internaționale etc.¹

În Republica Moldova, în anul 2020, PIB a înregistrat o valoare de 206 352 mil. lei (prețuri curente), fiind în scădere (în termeni reali) cu 7%, față de anul 2019 (semidifinitiv).² Regresul PIB a fost provocat de criza pandemică COVID-19 și seceta din anul 2020.

Astfel, măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei cât și creșterea gradului de incertitudine a populației au condus la diminuarea accentuată a consumului final al gospodăriilor populației cu 6.9%, contribuind la reducerea PIB cu 5.8% în raport cu anul 2019. Volumul formării brute de capital fix a scăzut cu 2.1% comparativ cu anul precedent de raportare, determinând evoluția negativă a PIB cu 0.5%.

Valoarea exporturilor a fost de 2 485.2 mil. dolari SUA, fiind un nivel inferior cu 10.6% în raport cu anul 2019. Iar, importurile au însumat 5 415.7 mil. dolari SUA, fiind cu 7.3% mai puțin în raport cu anul precedent. Deficitul balanței comerciale a scăzut cu 4.3% comparativ cu deficitul înregistrat în anul 2019.³

După categoria de resurse, majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția PIB, dar influențe majore se remarcă în sectorul agricol cu contribuție de (- 2.7%) la diminuarea PIB; comerțul cu ridicata și amănuntul, transport și depozitare, activități de cazare și alimentație publică (-2.1%); industria prelucrătoare, producția și furnizarea energiei electrice, termică, gaze, distribuția apei (-0.6%).

Volumul impozitelor nete pe produs s-a micșorat cu 7.3% în raport cu anul precedent, ce a contribuit la scăderea PIB cu 1%.

Restrângerea sau sistarea temporară a activității întreprinderilor în anul de raportare a determinat diminuarea investițiilor în active imobilizate cu 3.1% comparativ cu anul 2019⁴. Cele mai afectate au fost investițiile din sursele proprii ale agenților economici (-7%).

¹ World Economic Outlook, Fondul Monetar Internațional. Ianuarie 2021, Disponibil:

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/01/26/2021-world-economic-outlook-update>

² Produsul intern brut în trimestrul IV și anul 2020. Biroul Național de Statistică. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6940>

³ Comerțul internațional cu mărfuri al Republicii Moldova în anul 2020. Biroul Național de Statistică. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6916>

⁴ Investiții în active imobilizate în anul 2020, Biroul Național de Statistică. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=7065&parent=0>

În anul 2020, rata medie a indicelui prețului de consum a constituit 3.8%, fiind cu 1.0 p.p. inferioară în raport cu anul 2019. Pe parcursul anului de raportare, rata inflației a înregistrat o traiectorie descendentă pronunțată, de la 7.5% în decembrie 2019 până la 0.4% în decembrie 2020, tendință determinată de diminuarea cererii agregate ca urmare a restricțiilor locale și regionale impuse.⁵

Populația activă a constituit 867.3 mii persoane, fiind în descreștere cu 5.7% în anul 2020 față de anul 2019. Populația ocupată a fost de 834.2 mii persoane, fiind mai mică cu 4.4% față de anul 2019 (872.4 mii).⁶

Numărul șomerilor, conform definiției Biroului Internațional al Muncii, a înregistrat 33.1 mii persoane, iar rata șomajului la nivel de țară a înregistrat valoarea de 3.8%, fiind la un nivel inferior față de anul 2019 cu 1.3 p.p.

În conformitate cu Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2020⁷, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 62 650 mil. lei, cu 1 442.9 mil. lei mai mult decât suma precizată. Totodată, comparativ cu anul 2019, volumul veniturilor încasate a diminuat cu 0.5% față de anul 2019 ca urmare a efectelor restricțiilor impuse în contextul crizei pandemice.

În structura veniturilor publice naționale, cea mai mare pondere au deținut impozitele și taxele – 63.44% (39 747.1 mil. lei), micșorându-se față de anul 2019 cu 0.8%, din acestea: impozite și taxe pe mărfuri și servicii - 28 137.2 mil. lei, impozite pe venit - 9 288.6 mil. lei, taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe - 1 738.9 mil. lei și impozitele pe proprietate – 582.4 mil. lei. Ponderea impozitelor și taxelor în PIB, în anul 2019 a constituit – 19.3%, cu 0.3 p.p. mai mult față de nivelul anului 2019.

În anul 2020, din suma totală a veniturilor bugetului public național, 64.7% revine veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și 36.0% veniturilor administrate de către Serviciul Vamal. Veniturile încasate de către organele Serviciului Fiscal de Stat au crescut cu 1 382.4 mil. lei (cu 3.5%), în raport cu anul 2019, iar cele administrate de către Serviciul Vamal au diminuat cu 369.9 mil. lei (- 1.6%).⁸ Resursele de stat administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal constituie unul din principalele surse de acordarea a ajutoarelor de stat în Republica Moldova.

În anul 2020 au fost debursate granturi în sumă de 649.6 mil. lei, cu 953 mil. lei mai puțin față de anul 2019. Valoarea granturilor a constituit circa 1.0%

⁵ Raport anual 2020, Banca Națională a Moldovei, Disponibil: <https://www.bnm.md/ro/content/raportul-anual-2020>

⁶ Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și șomajul în anul 2020. Biroul Național de Statistică. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6952>

⁷ Raportul privind executarea bugetului de stat pentru anul 2020. Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/content/raport-privind-executarea-bugetului-de-stat-%C3%AEn-anul-2020-aprobat-de-guvern>

⁸ Raportul privind executarea bugetului de stat pentru anul 2020. Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/content/raport-privind-executarea-bugetului-de-stat-%C3%AEn-anul-2020-aprobat-de-guvern>

din venitul bugetului public național, față de 2.5% în anul precedent de raportare. Ponderea granturilor în PIB a fost de circa 0.3% față de 0.8% în anul 2019⁹.

Cheltuielile publice au fost executate în volum de 73 269.8 mil.lei în anul 2020 sau la nivel de 93% față de volumul precizat al cheltuielilor pentru anul de referință. În raport cu anul 2019, cheltuielile bugetului public național au înregistrat o majorare de 11.1% sau cu 7 294.2 mil.lei. Se atestă faptul că, după nivelul de executare a cheltuielilor publice cele mai înalte nivele au fost înregistrate de prestațiile sociale – 98.0% și cheltuieli de personal - 96.2%, în timp ce granturile acordate au atins un nivel de 79.5%. Ca pondere în PIB, cheltuielile bugetului public național au constituit 35.5%, fiind în creștere cu 4.1 p.p în raport cu anul 2019.

Ca rezultat al diminuării veniturilor bugetare și majorării cheltuielilor pentru acoperirea măsurilor suplimentare în domeniile sănătății, protecției sociale etc, pentru atenuarea crizei pandemice, bugetul public național în anul 2020 a înregistrat un deficit în sumă de 10 619.8 mil.lei sau de circa 3.5 ori mai mare comparativ cu anul 2019 (3 026.4 mil.lei). Ca pondere raportat în PIB, soldul deficitului bugetar a constituit 5.15%, în creștere cu 3.71 p.p în raport cu anul 2019.

Reieșind din cele expuse mai sus, se constată că evoluția indicatorilor macroeconomici au fost afectați de restricțiile impuse în contextul pandemiei COVID-19. Tendința negativă a indicatorilor nominalizați a avut impact și asupra volumului și structurii ajutorului acordat pentru anul 2020, ceea ce va fi descris în următoarele capitole din prezentul raport.

⁹Raportul privind executarea bugetului de stat pentru anul 2020. Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/content/raport-privind-executarea-bugetului-de-stat-%C3%AEn-anul-2020-aprobat-de-guvern>

Capitolul II. ANALIZA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT

2.1. Caracterizare generală

Ajutorul de stat descris în prezentul capitol cuprinde totalitatea măsurilor de sprijin raportate pentru anul 2020, și anume: *ajutoarele existente* (ajutoarele de stat care au început a fi implementate înainte de intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat) și *ajutoarele de stat noi* (orice ajutor de stat care nu este un ajutor existent, inclusiv modificările ajutoarelor existente).

În conformitate cu art.342, alin. (1) din Acordul de Asociere, de la 01.01.2016 Republica Moldova urmează să prezinte un raport la fiecare doi ani, urmând Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat. Cu referire la cele expuse mai sus și în conformitate cu experiența UE, în partea ce ține de analiza ajutoarelor de stat, în prezentul raport acestea vor fi examinate separat de măsurile de sprijin acordate în contextul situației excepționale (pandemia COVID-19), pentru SIEG și ajutoarele de minimis.

Pentru a realiza o imagine cât mai cuprinzătoare privind ajutoarele de stat raportate de către furnizori, valoarea ajutorului de stat prezentată în tabelul 1 include ajutoarele acordate întreprinderilor pentru prestarea SIEG, pentru COVID-19 și valoarea estimată a măsurilor de sprijin oferite în baza Codului fiscal și a cadrului normativ ce vine în aplicarea acestuia.

Tabelul 1

Ajutorul de stat raportat în perioada anilor 2018-2020, inclusiv ajutorul de stat acordat pentru prestarea SIEG

Nr.	Indicatorii	2018*	2019*	2020	
				Raportat	Estimată (inclusiv valoarea măsurilor de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale)
1.	Ajutor de stat exprimat în:				
1.1.	<i>mii lei</i>	1 184 201	1 447 255	1 354 059	1 728 158
1.2.	<i>mii euro**</i>	59 688	73 577	68 595	87 546
2.	Pondere în PIB, %	0.62	0.69	0.66	0.84
3.	Ajutorul de stat pe cap de locuitor*** - lei	434	539	512	654
4.	Ajutorul de stat pe cap de locuitor - euro	22	27	26	33

**datele sunt actualizate în conformitate cu informația prezentată de furnizorii de ajutor de stat*

*** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro anul 2018=19.84, anul 2019=19.67; anul 2020=19.74)*

**** numărul locuitorilor este în conformitate cu informația plasată pe pagina web a BNS. Datele pentru anii 2018-2019 sunt actualizate în conformitate cu noua metodologie de calcul privind populația cu reședința obișnuită*

<https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6409&parent=0>

Informația pentru perioada 2018-2019 este diferită de datele pentru aceiași ani prezentate în rapoartele anterioare. Aceasta se datorează faptului că unele din datele raportate pentru această perioadă au fost actualizate și corectate de către furnizori.

Valoarea estimată a ajutorului de stat pentru anul 2020 a constituit 1 728 158 mii lei sau 0.84% din PIB. Cuantumul ajutorului de stat estimat a fost calculat ținând cont de schemele de ajutor de stat aliniate, de prevederile legislației UE în domeniu și informația prezentată pentru anii precedenți. Diferența între valoarea estimată a ajutorului de stat și cea raportată rezultă din informația incompletă prezentată de către Ministerul Finanțelor și autoritățile administrative din subordinea acestuia (Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat) referitor la măsurile de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale. Informația incompletă se datorează, inclusiv mecanismului de evidență a măsurilor de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale insuficient pentru furnizarea informației necesare la examinarea acestora prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat. Se remarcă faptul că, decalajul dintre valoarea ajutorului de stat raportată și estimată s-a micșorat în raport cu anii precedenți, acest fapt fiind determinat, inclusiv de continuarea conlucrării Consiliului Concurenței cu Ministerul Finanțelor în vederea asigurării raportării complete de către furnizor a ajutoarelor de stat oferite sub formă de facilități fiscale. Acțiunea prioritară în acest sens a continuat a fi alinierea schemelor de ajutor de stat existente acordate sub formă de facilități fiscale, în conformitate cu prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat.

Se precizează faptul că, potrivit Cadrului bugetar pe termen mediu (2019-2021), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.851/2018¹⁰, ca prioritate a politicii fiscale și vamale pentru perioada 2019-2021 este introdus Conceptul de rescriere a Codului fiscal și a Codului vamal (actualizat). În acest sens, în luna august a anului 2021 a fost aprobat noul Cod vamal, care transpune actele UE din domeniu.

Valoarea ajutorului de stat raportată, pentru anul 2020, a fost de 1 354 059 mii lei sau 0.66% din PIB. Se atestă o descreștere a valorii ajutorului de stat raportat și a ponderii acesteia în PIB în anul 2020 comparativ cu anul precedent. Această evoluție a indicatorilor analizați în raport cu perioada precedentă a fost determinată, în special, de diminuarea volumului ajutorului alocat prin intermediul unor scheme de ajutor de stat pentru dezvoltare regională, inclusiv ca urmare a reducerii numărului întreprinderilor care au

¹⁰ Unul din principiile noului Cadru bugetar pe termen mediu (2021-2023), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 776/2020, este armonizarea legislației fiscale naționale cu standardele Uniunii Europene legate de punerea în aplicare a Acordului de Asociere

beneficiat de aceste măsuri. În anul 2020, ajutorul de stat a fost acordat la 3 390 de persoane juridice și fizice care desfășoară activitate economică.

Din suma totală a ajutorului de stat raportat pentru anul 2020, respectiv 1 354 059 mii lei, **valoarea ajutorului de stat autorizat** a constituit 853 144 mii lei (fiind 63.01% din valoarea ajutorului de stat raportat) sau 0.41% din PIB. Se precizează faptul că potrivit legislației în domeniul ajutorului de stat, există categorii de măsuri de sprijin considerate autorizate în virtutea legii și, prin urmare, sunt exceptate de la obligația de notificare către Consiliul Concurenței. Această categorie de ajutoare include și măsurile de sprijin destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale. Astfel, valoarea ajutorului de stat autorizat de către Consiliul Concurenței a constituit 787 390 mii lei (sau 57.78% din valoarea ajutorului de stat raportat), iar cuantumul ajutorului de stat destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale (inclusiv, ajutorul oferit în contextul pandemiei COVID-19) a fost de 65 754 mii lei (sau 4.86% din valoarea ajutorului raportat).

În acest sens se remarcă faptul că, ajutorul de stat autorizat acordat în anul 2020 a crescut față de anul 2019 (figura 1).

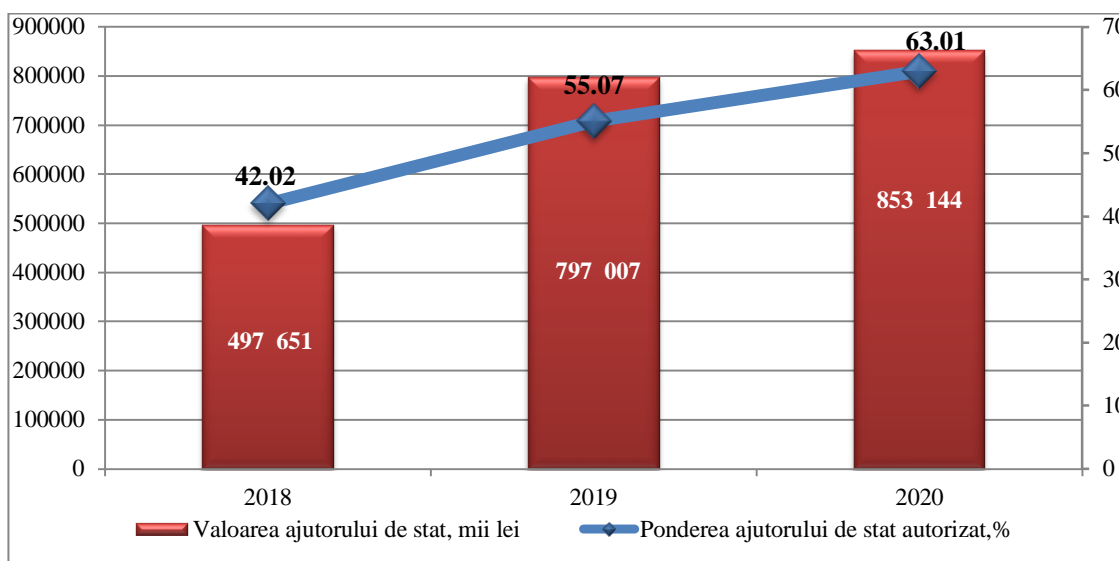

Figura 1. Dinamica ajutorului de stat autorizat

Circa 37% din valoarea ajutorului de stat raportat a constituit ajutorul de stat existent (implementat ca schemă de ajutor de stat/ajutor individual) și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței. Se remarcă faptul că, cea mai mare pondere din aceste măsuri de sprijin au fost oferite sub formă de facilități fiscale în baza Codului fiscal și a legilor ce vin în aplicarea acestuia. În vederea diminuării valorii indicatorului sus menționat, Ministerul Finanțelor urmează să reexamineze măsurile de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat. De

asemenea, acordarea ajutoarelor de stat trebuie să fie realizată de către furnizori cu respectarea prevederilor stipulate în Legea cu privire la ajutorul de stat.

În continuare este prezentată evoluția nivelului ajutorului de stat raportat, exceptând SIEG și ajutorul oferit în contextul pandemiei COVID-19, ținând cont de Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, conform tabelului 2.

Tabelul 2

Ajutorul de stat raportat în perioada anilor 2018-2020

Nr.	Indicatorii	2018*	2019*	2020
1.	Ajutor de stat raportat (exceptând ajutorul pentru SIEG și ajutor oferit în contextul pandemiei COVID-19) exprimat în:			
1.1.	<i>mii lei</i>	968 345	980 726	804 817
1.2.	<i>mii euro**</i>	48 808	49 859	40 771
2.	Ponderea în PIB, %	0.50	0.47	0.39
3.	Ajutorul de stat (exceptând ajutorul pentru SIEG și ajutorul oferit în contextul pandemiei COVID-19) pe cap de locuitor**** - lei	355	365	304
4.	Ajutorul de stat (exceptând ajutorul pentru SIEG și ajutorul oferit în contextul pandemiei COVID-19) pe cap de locuitor – euro	18	19	15

*datele sunt actualizate în conformitate cu informația prezentată de furnizorii de ajutor de stat

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro anul 2018=19.84, anul 2019=19.67; anul 2020=19.74)

*** numărul locuitorilor este în conformitate cu informația plasată pe pagina web a BNS. Datele pentru anii 2018-2019 sunt actualizate în conformitate cu noua metodologie de calcul privind populația cu reședința obișnuită <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6409&parent=0>

Valoarea ajutorului de stat raportat (exceptând ajutorul pentru SIEG și ajutorul oferit în contextul pandemiei COVID-19), pentru anul 2020 este în descreștere față de perioada anilor 2018-2019. Astfel, valoarea ajutorului de stat raportată pentru anul 2020 s-a redus cu circa 18% și 17% față de anii 2019-2018 respectiv. Această diminuare a valorii ajutorului este explicabilă prin reducerea volumului ajutorului alocat la implementarea unor scheme, precum și prin reorientarea măsurilor de sprijin în vederea susținerii întreprinderilor în contextul pandemiei COVID-19, care vor fi examinate în Capitolul 3 din raportul dat.

Întru asigurarea implementării prevederilor legislației cu privire la ajutorul de stat și **promovarea culturii concurențiale** în domeniul ajutorului de stat pe întreg teritoriul țării, angajații Consiliului Concurenței au acordat asistență tehnică de specialitate APC și APL de nivelul I și II, în număr de 1 936 consultații telefonice, au fost organizate 2 seminare, 2 ședințe de lucru și 64 de întrevederi consultative.

Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat, furnizorii de ajutor de stat urmau să prezinte separat valoarea măsurilor de sprijin acordate din resursele de stat și din fondurile externe. În conformitate cu practica UE în domeniul ajutorului de stat, resursele acordate de către UE, Banca Europeană de Investiții, Fondul European de Investiții sau de instituții financiare internaționale sunt considerate resurse de stat în cazul în care autoritățile naționale au putere discreționară în ceea ce privește utilizarea resurselor respective (în special selecția beneficiarilor). În anul 2020, ajutorul de stat acordat din *fonduri externe* a constituit 0.69% din valoarea ajutorului de stat raportat.

În anul 2020 *ponderea ajutorului de stat* raportat în PIB în Republica Moldova a constituit 0.39%, înregistrând o diminuare cu 0.08 p.p. față de anul 2019. Această tendință a fost determinată, inclusiv de micșorarea cuantumului ajutorului de stat raportat.

Exprimat în euro, în anul 2020 valoarea ajutorului de stat a înregistrat o reducere în raport cu anii 2018-2019. Această tendință a fost determinată, atât de diminuarea valorii ajutorului de stat raportat, cât și de variația cursului valutar. În anul 2020 s-a micșorat și *ajutorul de stat pe cap de locuitor* în raport cu perioada precedentă de raportare, înregistrând o reducere cu circa 17% față de anul 2019.

În anul 2017 a fost aprobat Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020. Unul din obiectivele specifice a Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020 este instituirea unui mecanism performant în domeniul acordării și monitorizării ajutorului de stat pentru reducerea ponderii ajutorului de stat în PIB până la 1% către anul 2020, astfel ajutoarele de stat ar trebui să fie mai puține, dar mai bine direcționate.

Ajutoarele de stat trebuie să fie oferite, astfel încât să fie asigurată direcționarea mai eficientă a resurselor publice, contribuind la corectarea eșecurilor pieței și la dezvoltarea economiei naționale. Important este faptul că permanent trebuie să existe o legătură cauzală între oferirea ajutoarelor de stat și eșecurile de piață cărora acestea li se adresează.

Acordarea ajutoarelor de stat este justificabilă doar în zonele/domeniile în care se manifestă diferite eșecuri de piață, iar cuantumul/nivelul ajutoarelor acordate trebuie să fie proporțional cu nivelul eșecului care trebuie compensat.

Orice sume excedentare oferite întreprinderilor au potențialul de a acorda acestora un avantaj economic nejustificat, de natură a afecta, în mod excesiv,

concurența de pe piață. În această situație, efectele negative ale oferirii ajutoarelor de stat tind să depășească efectele pozitive ale acordării lor.

Oportunitatea acordării ajutoarelor, cuantumul acestora, precum și modalitatea concretă sau instrumentul cel mai potrivit de acordare trebuie să fie stabilite prin studii și analize de oportunitate, derulate înainte de instituirea efectivă a măsurii de sprijin.

Potrivit bunelor practici internaționale în domeniul ajutorului de stat¹¹ se recomandă de a reduce nivelul general al ajutoarelor de stat, astfel încât acest indicator să constituie mai puțin de 1% în PIB, fără a compromite scopul măsurilor de sprijin, și anume corectarea eșecurilor pieței.

2.2. Alinierea schemelor de ajutor de stat existent în conformitate cu legislația în domeniul ajutorului de stat

Potrivit art. 341 din Acordul de Asociere, unul din angajamentele asumate de Republica Moldova este alinierea schemelor de ajutoare de stat instituite înainte de 16.08.2013 la acquis-ul UE în materie de ajutor de stat, în termen de 8 ani de la data intrării în vigoare a Acordului de Asociere. Excepție constituie schemele de ajutoare de stat instituite în temeiul Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere pentru care perioada a fost prelungită până la 10 ani de la data intrării în vigoare a Acordului de Asociere.

Schemele de ajutor de stat existente reprezintă măsurile de sprijin implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, prin urmare, acestea nu au fost notificate la Consiliul Concurenței și nu au fost examinate prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat.

Alinierea schemelor de ajutor de stat existente reprezintă aducerea în concordanță a măsurilor de sprijin implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat cu prevederile legislației în domeniu. Astfel, în cadrul alinierii schemelor de ajutor de stat existente Consiliul Concurenței în colaborare cu furnizorii urma să identifice dacă măsurile de sprijin raportate sunt în derulare și dacă acestea se încadrează în prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat. În cazul identificării incompatibilității unei măsuri de sprijin raportate cu prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat, aceasta urmează a fi compatibilizată cu reglementările din domeniu sau a fi stopată implementarea acesteia.

Alinierea schemelor de ajutor de stat existent are un impact asupra valorii și structurii ajutorului de stat și ajutorului de minimis raportat. În vederea prezentării informației corecte și complete privind valoarea măsurilor de sprijin raportate, la analiza acestora s-a luat în calcul și deciziile Plenului Consiliului

¹¹ COMMUNICATION TO THE SPRING EUROPEAN COUNCIL "Working together for growth and jobs. A new start for the Lisbon Strategy" (COM(2005) 24, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005DC0024&from=EN>)

Concurenței adoptate în anul următor anului raportării. În acest context, în continuare vor fi prezentate măsurile de sprijin examinate de către Consiliul Concurenței în anul 2021 (până la aprobarea prezentului raport).

I. Măsurile de sprijin nu constituie schemă de ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat, anume:

1) Măsura de ajutor de stat referitor la scutirea de TVA, fără drept de deducere, a serviciilor poștale, inclusiv distribuirea pensiilor, subvențiilor, indemnizațiilor (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-13 din 16.04.2021)

Măsura de sprijin este acordată în baza prevederilor art.103, alin.(1), pct.13 din Codul fiscal. În cadrul examinării s-a constatat că măsura nu întrunește criteriul de selectivitate, deoarece nu constituie o derogare de la sistemul de referință fiind justificată prin natura sau economia generală a sistemului.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat faptul că această măsură de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

2) Măsurile de sprijin acordate sub formă de scutiri de taxă vamală și TVA aplicate producției de carte și publicațiile periodice (cu excepția celor cu caracter publicitar și erotic), serviciilor de editare a producției de carte și a publicațiilor periodice, precum și a materialelor didactice pentru instituțiile preșcolare, de învățământ și curative (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-18 din 27.05.2021)

Măsurile de sprijin sunt acordate în baza prevederilor art.103, alin.(1), pct.20 din Codul fiscal și art.28 lit.j) al Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal*. Ca urmare a examinării măsurilor nominalizate s-a constatat că acestea nu favorizează producția de carte și publicații periodice în raport cu alte bunuri oferite pe piață de către întreprinderi aflate într-o situație de fapt similară, având în vedere obiectivul intrinsec al sistemului de referință și, prin urmare, nu sunt selective.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat faptul că măsurile date de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

3) Măsura de sprijin acordată sub formă de aplicarea cotei reduse TVA, în mărime de 8%, pentru medicamentele de la pozițiile tarifare 3001-3004, atât indicate în Nomenclatorul de stat de medicamente, cât și autorizate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; alcoolul etilic nedenaturat de la pozițiile tarifare 220710000 și 220890910, destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină, în limita volumului contingentului anual stabilit de Guvern, importate și/sau

livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și medicamentele preparate în farmacii conform prescripțiilor magistrale, cu conținut de ingrediente (substanțe medicamentoase) autorizate (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-49 din 30.09.2021)

Măsura de sprijin nominalizată este acordată în baza art.96, lit.b), liniuța a doua din Codul fiscal. În cadrul examinării măsurii date de sprijin, s-a constatat faptul că beneficiarii efectivii ai acestei facilități fiscale sunt consumatorii - persoane fizice care nu desfășoară activitate economică. Prin urmare, beneficiarii măsurii de sprijin în cauză nu sunt beneficiari în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat faptul că această măsură de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

4) Măsura de sprijin privind scutirea de la TVA, fără drept de deducere, a serviciilor medicale, cu excepția celor cosmetice (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-48 din 30.09.2021)

Măsura de sprijin menționată a fost oferită în baza art. 103 alin. (1) pct. 10 din Codul fiscal. În cadrul examinării măsurii de sprijin analizate, s-a constatat faptul că facilitatea fiscală este proporțională obiectivului serviciului economic de interes general urmărit de politica statului, fiind astfel justificată de natura sau economia generală a sistemului. Prin urmare, măsura de sprijin nominalizată nu este selectivă.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat faptul că această măsură de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

5) Măsurile de sprijin privind scutirile de la TVA la importul de autoturisme și alte autovehicule (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-61 din 11.11.2021)

Măsurile de sprijin menționate au fost acordate în temeiul art.103 alin. (1) pct. 24 din Codul fiscal. În cadrul examinării măsurilor de sprijin s-a constatat faptul că acestea sunt justificate prin natura sau economia generală a sistemului de referință și, prin urmare, nu sunt selective.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat faptul că aceste măsuri de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

6) Măsura de sprijin privind aplicarea cotei reduse la TVA la gazele naturale și gazele lichefiate de la poziția tarifară 2711, atât la cele importate, cât și la cele livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum

și la serviciile de transport și distribuție a gazelor naturale (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-67 din 25.11.2021)

Măsura de sprijin analizată a fost acordată în baza prevederilor art.96, lit. b), liniuța a patra din Codul fiscal. În cadrul examinării măsurii de sprijin, s-a constatat faptul că această măsură de sprijin nu favorizează unele întreprinderi în raport cu altele aflate într-o situație de fapt similară și, prin urmare, nu este selectivă.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat faptul că această măsură de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

II. Schema de ajutor de stat existentă notificată la Consiliul Concurenței și autorizată:

Schema de ajutor de stat pentru finanțarea publicațiilor periodice pentru copii și adolescenți (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-31 din 25.06.2021)

Măsura de sprijin a fost notificată la Consiliul Concurenței de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Ca urmare a examinării notificării nominalizate, s-a constatat faptul că măsura constituie ajutor de stat în sensul art.3 din Legea cu privire la ajutorul de stat și este compatibilă cu mediul concurențial normal.

III. Măsura de sprijin constituie schemă de ajutor de stat și urmează a fi adusă în concordanță cu acquis-ul UE de către furnizori, conform art.341 din Acordul de Asociere:

1) Măsura de sprijin privind aplicarea scutirii de impozit pe venit a organizațiilor sindicale și patronale (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-12 din 16.04.2021)

Măsura de sprijin este acordată în baza art. 53³ al Codului fiscal. Ca urmare a examinării, Plenul Consiliului Concurenței a constatat că măsura de sprijin în cauză constituie ajutor de stat existent, care urmează a fi aliniat la acquis-ul Uniunii Europene, conform art. 341 din Acordul de Asociere.

2) Măsura de sprijin privind scutirea de la plata impozitului pe venit a organizațiilor necomerciale (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-47 din 30.09.2021)

Măsura de sprijin este oferită în baza art. 52 din Codul fiscal. În cadrul examinării măsurii de sprijin nominalizate, s-a constatat faptul că aceasta constituie ajutor de stat în cazul organizațiilor necomerciale care practică activități economice.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței, s-a decis ca Ministerul Finanțelor, în termenul stabilit în art. 341 din Acordul de Asociere, să alinieze schema de ajutor la acquis-ul UE.

3) Măsura de sprijin oferită sub formă de scutire de la TVA fără drept de deducere a serviciilor organizațiilor din sfera științei și inovării acreditate de Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-63 din 18.11.2021)

Măsura de sprijin nominalizată a fost oferită în temeiul art. 103 alin.(1) pct. 27 din Codul fiscal. În urma examinării măsurii de sprijin, s-a constatat că aceasta constituie ajutor de stat în sensul art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat în cazul organizațiilor din domeniile cercetării și inovării acreditate de Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare (actualmente - Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare) care practică activități economice și sunt înregistrate ca contribuabili a TVA.

Prin decizia Plenului Consiliului Concurenței, s-a decis ca Ministerul Finanțelor, în termenul stabilit în art. 341 din Acordul de Asociere, să alinieze schema de ajutor la acquis-ul UE.

Ca urmare a alinierii schemelor de ajutor de stat existente sus nominalizate, a ratificării Acordului de Asociere și a modificărilor survenite în legislația națională, valoarea ajutoarelor de stat existente aliniate a constituit circa 1 680 mil. lei.

2.3. Modalitățile de acordare a ajutorului de stat

Întreprinderile din Republica Moldova pot beneficia de măsuri de sprijin fie ca ajutoare individuale, fie prin intermediul unor scheme de ajutor de stat.

Schema de ajutor de stat, în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat, este orice act în baza căruia pot fi acordate ajutoare de stat beneficiarilor definiți în cuprinsul actului într-un mod general și abstract, fără a fi necesare măsuri suplimentare de punere în aplicare sau orice act în baza căruia ajutoarele care nu sunt legate de un proiect specific pot fi acordate unuia sau mai multor beneficiari pentru o perioadă nedeterminată de timp și/sau într-un cuantum nedeterminat.

Ajutorul individual este ajutorul de stat care nu este acordat în baza unei scheme de ajutor de stat sau este acordat în baza unei scheme care trebuie notificată în mod individual.

Pentru anul 2020, furnizorii de ajutor de stat au raportat **45 măsuri de sprijin** (exceptând ajutor pentru SIEG și ajutoare acordate în contextul pandemiei COVID-19). Potrivit figurii 2 privind **structura măsurilor** administrate de către furnizori în anul 2020, raportat la modalități de acordare a

ajutoarelor de stat se constată că furnizorii au ales în continuare implementarea schemelor de ajutor de stat, acestea fiind circa 80% din numărul total de măsuri raportate.

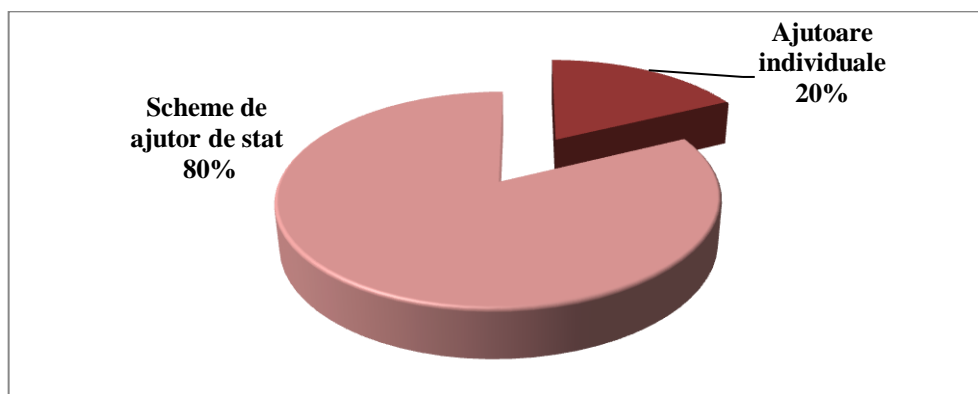

Figura 2. Structura ajutorului de stat raportat pentru anul 2020 ca ajutoare individuale sau scheme de ajutor de stat

Luând în considerare Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, în continuare va fi prezentată o analiză mai detaliată a ajutorului de stat oferit în dependență de modalitățile de acordare, exceptând măsurile de sprijin oferite pentru prestarea SIEG și în contextul pandemiei COVID-19. Analiza măsurilor de sprijin nominalizate în dependență de modalitățile de acordare va fi prezentată în Capitolul 3 din raportul dat.

Din punct de vedere valoric au fost raportate mai multe ajutoare de stat oferite prin intermediul schemelor. O situație comparativă a acestor modalități de acordare, ținând cont de quantumul ajutoarelor de stat raportate prin intermediul schemelor sau ca ajutoare individuale este prezentată în tabelul 3.

Tabelul 3

Valoarea și structura ajutoarelor de stat raportat în dependență de modalitățile de acordare în perioada anilor 2018-2020

Nr	Tipul ajutorului de stat	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
<i>Ajutorul de stat (exceptând ajutor pentru SIEG, ajutor în cadrul pandemiei COVID-19)</i>							
1.	Scheme de ajutor de stat	889 929	91.90	969 676	98.87	795 262	98.81
2.	Ajutoare individuale	78 416	8.10	11 050	1.13	9 555	1.19
	TOTAL	968 345	100	980 726	100	804 817	100
<i>Ajutorul de stat (inclusiv ajutor pentru SIEG, ajutor în cadrul pandemiei COVID-19)</i>							
1.	Scheme de ajutor de stat	945 593	79.85	1 018 160	70.35	897 197	66.26
2.	Ajutoare individuale	238 608	20.15	429 095	29.65	456 862	33.74
	TOTAL	1 184 201	100	1 447 255	100	1 354 059	100

Potrivit datelor prezentate în tabelul 3 se observă că cea mai mare pondere a ajutoarelor de stat a continuat a fi implementată prin intermediul schemelor (exceptând ajutor pentru SIEG, ajutor în cadrul pandemiei COVID-19). Ponderea măsurilor de sprijin implementate prin intermediul schemelor de ajutor de stat în anul 2020 a rămas la un nivel constant comparativ cu anul 2019.

Din punct de vedere valoric, cele mai semnificative scheme de ajutor de stat au fost implementate de către Serviciul Fiscal de Stat; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și AIPA, reprezentând circa 78% din total.

În Republica Moldova se menține tendința de oferire a măsurilor de sprijin prin intermediul schemelor de stat, ceea ce este în conformitate cu bunelor practici internaționale în domeniu și contribuie la eficientizarea mecanismului de acordare a ajutorului. Se precizează faptul că, potrivit experienței UE ajutoarele de stat acordate prin scheme sunt mai puțin nocive pentru mediul concurențial. Acordarea măsurilor de sprijin, dominant prin intermediul schemelor de ajutor de stat, extinde gradul de accesibilitate al măsurilor de sprijin, astfel înregistrând o creștere a numărului de operatori economici eligibili și creând premisele necesare pentru o dezvoltare social-economică durabilă.

2.4. Formele de acordare a ajutorului de stat

Pentru a acorda ajutoare de stat, furnizorii pot utiliza diverse forme de sprijin a beneficiarilor. În raport cu politica publică într-un anumit domeniu și de specificul întreprinderilor care vor fi sprijinite, furnizorul alege o formă de acordare a ajutorului de stat, care oferă cea mai bună posibilitate de îndeplinire a obiectivului propus. Totodată, este necesar de menționat că noțiunea de ajutor de stat este o noțiune obiectivă care nu ține cont de forma de acordare, dar de efectele acesteia asupra economiei naționale.

Ajutorul de stat poate fi exprimat prin transmiterea de bunuri publice, inclusiv sub formă de mijloace financiare, către un beneficiar sau prin renunțarea furnizorului la anumite venituri viitoare, certe sau posibile pe care le-ar obține de la un beneficiar.

Cu referire la faptul că ajutorul este oferit din resursele statului, acesta poate fi acordat de către furnizor sub formă de renunțări la veniturile bugetare și cheltuieli bugetare. Astfel în anul 2020, ponderea ajutorului de stat raportat sub formă de **renunțări la veniturile bugetare** a constituit 48.95% din valoarea totală a ajutorului de stat, înregistrând o creștere cu 2.79 p.p. față de anul precedent și cu 8.80 p.p. în raport cu anul 2018.

Cât privește valoarea ajutorului oferită sub formă de **cheltuieli bugetare**, aceasta a constituit 51.05 % în anul 2020. Deși, cea mai mare cotă a ajutorului a

fost oferită sub formă de cheltuieli bugetare în perioada de raportare, aceasta a înregistrat o tendință de diminuare în raport cu anii precedenți.

Dinamica nominalizată a structurii ajutorului raportat a fost determinat de un ritm mai mare a descreșterii valorii ajutorului de stat acordat sub formă de cheltuieli bugetare în raport cu cel oferit ca renunțări la venituri bugetare. Factorii care au determinat această dinamică a ajutorului vor fi analizați în continuare.

Valoarea ajutorului de stat din perspectiva cheltuielilor și renunțărilor la venituri bugetare înregistrate, în perioada 2018-2020, este prezentată în tabelul 4.

Tabelul 4

Valoarea și structura ajutorului de stat raportat, din perspectiva cheltuielilor/renunțărilor bugetare înregistrate în perioada 2018-2020

Nr	Categoriea	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
<i>Ajutorul de stat (exceptând ajutor pentru SIEG, ajutor în cadrul pandemiei COVID-19)</i>							
1.	Renunțare la venituri bugetare	388 827	40.15	452 731	46.16	393 947	48.95
2.	Cheltuieli bugetare	579 518	59.85	527 995	53.84	410 870	51.05
	TOTAL	968 345	100	980 726	100	804 817	100
<i>Ajutorul de stat (inclusiv ajutor pentru SIEG, ajutor în cadrul pandemiei COVID-19)</i>							
1.	Renunțare la venituri bugetare	541 801	45.75	633 638	43.78	602 119	44.47
2.	Cheltuieli bugetare	642 400	54.25	813 617	56.22	751 941	55.53
	TOTAL	1 184 201	100	1 447 255	100	1 354 059	100

Structura și dinamica ajutorului de stat raportat prin prisma cheltuielilor/renunțărilor bugetare în perioada 2018-2020 este expusă în figura 3.

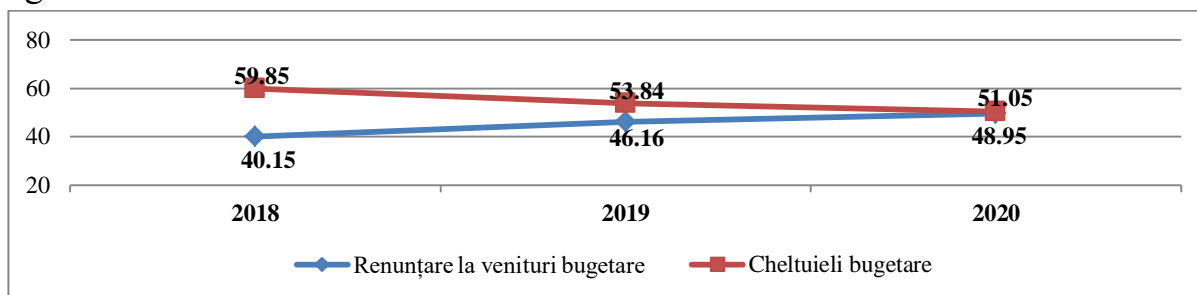

Figura 3. Structura și dinamica ajutorului de stat raportat (exceptând pentru SIEG, ajutor în cadrul pandemiei COVID-19) din perspectiva cheltuielilor/renunțărilor bugetare în perioada 2018-2020, %

Cu referire la practica internațională în oferirea ajutorului de stat sub diferite forme, cel mai popular instrument de acordare a ajutorului de stat în

ultimii ani este sub formă de cheltuieli bugetare. Astfel, în anul 2019¹² ponderea medie a ajutoarelor de stat oferite în UE sub formă de granturi (una din componentele ajutoarelor de stat oferite ca cheltuieli bugetare) a constituit circa 63% din total. Se remarcă faptul că, începând cu anul 2014 valoarea indicatorului dat s-a menținut peste 60% din valoarea totală. Această tendință de oferire a ajutoarelor de stat sub formă de cheltuieli bugetare se explică și prin faptul că aceste ajutoare sunt considerate mai transparente în raport cu renunțările la venituri bugetare.

Structura ajutorului de stat raportat din perspectiva cheltuielilor/renunțărilor bugetare a fost determinată de forma acordării ajutorului de stat de către furnizori.

Cu referire la Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, în continuare va fi expusă o examinare mai detaliată a ajutorului de stat oferit în dependență de formele de acordare, exceptând măsurile de sprijin oferite pentru prestarea SIEG și în contextul pandemiei COVID-19, analiza cărora va fi realizată în Capitolul III.

Valoarea anuală a ajutoarelor de stat, în funcție de forma prin care întreprinderile au beneficiat de aceste măsuri de sprijin este prezentată în tabelul 5.

Tabelul 5

Valoarea și structura ajutorului de stat raportat în funcție de forma de acordare, în perioada anilor 2018-2020

Nr	Forma de acordare	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	530 601	54.79	451 647	46.05	400 221	49.73
2.	Alocații bugetare	48 917	5.05	76 348	7.78	10 627	1.32
3.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	318 182	32.86	439 115	44.77	385 263	47.87
4.	Acordare a unor împrumuturi în condiții preferențiale	440	0.05	2 692	0.27	3 777	0.47
5.	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	1 377	0.14	1 058	0.11	-	-

¹² Informația disponibilă pe pagina web a DG Competition. Disponibil: https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/scoreboard_en

Nr	Forma de acordare	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
6.	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	30 926	3.19	-	-	22	0.003
7.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	37 903	3.91	9 867	1.01	4 908	0.61
TOTAL		968 345	100	980 726	100	804 817	100

Diminuarea valorii ajutorului de stat oferit sub formă de cheltuieli bugetare a fost determinat în special de dinamica negativă a cuantumului măsurilor de sprijin acordate sub formă de **alocații bugetare**. Astfel, în anul 2020 a diminuat esențial volumul ajutorului raportat oferit sub formă de alocații bugetare. Această evoluție a fost determinată de micșorarea bugetului anual alocat pentru unele scheme de ajutor de stat implementate în anul 2020. În anul de raportare ajutorul de stat oferit sub formă de alocații bugetare a fost integral orientat spre cercetare-dezvoltare și inovare.

Un alt factor care a determinat dinamica ajutorului oferit sub formă de cheltuieli bugetare a fost ajutorul acordat sub formă de **subvenții și/sau subsidii**. De asemenea, în anul 2020 acesta a diminuat cu 11.39% în raport cu anul precedent. Această tendință negativă a fost determinată inclusiv de diminuarea valorii ajutorului de stat acordat în cadrul schemei ”Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare” implementată de către AIPA, drept rezultat al reducerii numărului întreprinderilor care au beneficiat de măsuri de sprijin în cadrul acestei scheme.

Cea mai mare pondere a ajutorului de stat sub formă de subvenții și/sau subsidii în anul 2020 a fost raportat pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural, constituind circa 47% din valoarea totală a ajutorului oferit sub forma analizată.

Cât privește dinamica valorii ajutorului de stat oferită ca renunțare la venituri bugetare, aceasta a fost determinată de diminuarea semnificativă a volumului ajutorului acordat sub formă de **reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate** (inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței). Astfel, în anul 2020 cuantumul ajutorului oferit sub forma nominalizată a diminuat de circa 2 ori în raport cu anul 2019. Acest trend de diminuare a volumului ajutoarelor de stat oferite sub forma analizată este determinată inclusiv de reducerea numărului măsurilor de sprijin implementate în anul de raportare.

Cea mai mare pondere a ajutorului oferită sub formă de reduceri la bunurile și serviciile furnizate a fost orientată spre dezvoltare regională, fiind circa 66% din volumul total a ajutoarelor oferite sub forma analizată.

Diminuarea valorii ajutorului oferit ca renunțări la venituri bugetare a fost determinată și de evoluția volumului măsurilor de sprijin acordate ca *scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, taxelor și a altor plăți obligatorii*. Cuantumul ajutoarelor acordate sub forma analizată s-au redus cu 12.26% în raport cu anul 2019, dar s-au majorat cu 21.08% față de anul 2018. Aceasta evoluție a fost determinată în special de volumul ajutorului de stat de care au beneficiat întreprinderile în anul 2020 în cadrul schemei "Moldova IT Park" implementată de către Serviciul Fiscal de Stat.

Circa 67% din totalul ajutorului raportat sub formă de facilități fiscale și vamale au fost ajutoarele sectoriale. Se remarcă faptul că, o parte din aceste ajutoare au fost implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, prin urmare aceste măsuri nu au fost notificate la Consiliul Concurenței și nu au fost examinate prin prisma prevederilor legislației în domeniul ajutorului de stat.

Diminuarea valorii ajutorului oferit ca renunțare la venituri bugetare a fost parțial compensată de creșterea cuantumului ajutorului raportat ca *împrumuturi în condiții preferențiale*. Valoarea acestor măsuri au crescut cu 40.32% în raport cu anul precedent și de circa 7.6 ori față de anul 2018. Această dinamică a valorii ajutorului de stat raportat sub forma analizată a fost determinată de majorarea valorii ajutorului de stat oferit de către Ministerul Finanțelor sub forma unui împrumut, recreditat către ÎS "Calea Ferată din Moldova" și oferit întreprinderii în vederea realizării Proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare. În anul 2020, cea mai mare cotă a ajutorului de stat raportat sub forma nominalizată a fost ajutorul sectorial.

Date privind valoarea ajutoarelor de stat raportate pe forme și obiective de acordare se regăsesc în Anexa 3.

În anul 2020, se observă o creștere a ponderii ajutorului de stat oferit sub formă de renunțări la venituri bugetare în raport cu anii precedenți. Potrivit experienței internaționale, aceste ajutoare sunt, de regulă, mai nocive pentru economia de piață decât cele sub forma cheltuielilor bugetare (subvenții, subsidii, alocații bugetare etc.). Ajutoarele din categoriile cheltuielilor bugetare sunt considerate mai puțin dăunătoare pentru concurență și totodată mai transparente. Astfel, statul urmează să analizeze oportunitatea de a oferi mai multe măsuri de sprijin sub formă de cheltuieli bugetare și diminuarea celor acordate sub formă de renunțări la venituri bugetare.

2.5. Obiective de acordare a ajutorului de stat

În conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat, cu excepția derogărilor stabilite în art.4 și art.5 acordarea ajutorului de stat este considerată incompatibilă cu mediul concurențial normal.

În art.5 din Legea cu privire la ajutorul de stat sunt specificate obiectivele conform cărora ajutoarele de stat pot fi considerate compatibile cu mediul concurențial normal, și anume: ajutorul destinat să remedieze o perturbare gravă a economiei; ajutorul pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă; ajutorul acordat pentru susținerea IMM; ajutorul pentru cercetare, dezvoltare și inovare; ajutorul destinat protecției mediului înconjurător; ajutorul acordat beneficiarilor ce prestează SIEG; ajutorul acordat pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate; ajutorul pentru înființarea de întreprinderi de către femeile antreprenor; ajutorul sectorial, în funcție de sectoarele de activitate ale economiei naționale; ajutorul pentru dezvoltarea regională.

Evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat cu un mediu concurențial normal se face în funcție de obiectivul principal stabilit la alocarea acestora.

În prezentul raport sunt analizate ajutoarele de stat în funcție de obiectivul principal la acordare:

- 1. Ajutoare de stat pentru obiective orizontale** se referă la ajutoarele de stat acordate persoanelor juridice și fizice care desfășoară activitate economică, indiferent de domeniu de activitate al acestuia, pentru realizarea în bune condiții a unor acțiuni, cum ar fi: promovarea investițiilor, IMM pentru consultanță și participarea lor la târguri, instruirea angajaților, crearea de noi locuri de muncă, cercetare-dezvoltare și inovare, protecția mediului etc.
- 2. Ajutoare de stat pentru obiective sectoriale** se referă la ajutoarele de stat destinate unui anumit domeniu de activitate economic, spre exemplu: dezvoltarea rapidă a rețelelor de comunicații electronice în bandă largă, serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, pentru întreprinderile feroviare, sectorul financiar etc.

Totodată, în această categoria de ajutoare vor fi incluse și măsurile de sprijin oferite pentru *promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural*, care sunt destinate pentru obiective și activități culturale, precum: muzee, arhive, biblioteci, centre sau spații artistice și culturale, teatre, opere, săli de concerte, alte organizații care se ocupă de spectacole live, instituții care se ocupă de patrimoniul filmografic și alte infrastructuri, organizații și instituții artistice și culturale similare; patrimoniul material, imobil și mobil, inclusiv siturile arheologice, monumentele, siturile și clădirile istorice; patrimoniul natural legat de patrimoniul cultural sau dacă este recunoscut, în mod oficial, ca

patrimoniu cultural sau natural de către autoritățile publice competente ale statului etc.

- 3. Ajutoare de stat pentru dezvoltare regională** sunt destinate pentru susținerea să favorizeze dezvoltarea economică a anumitor regiuni defavorizate prin sprijinirea investițiilor și a creării de noi locuri de muncă, prin extinderea și diversificarea activităților economice ale întreprinderilor situate în regiunile slab dezvoltate și prin încurajarea întreprinderilor să înființeze noi unități în aceste regiuni. Ajutorul de stat regional cuprinde ajutorul pentru investiții acordat întreprinderilor mari, mici și mijlocii, ajutoarelor regionale pentru întreprinderile mici nou-create și, în anumite circumstanțe excepționale, ajutoarele pentru operare.
- 4. Ajutoare destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale.** Această categorie va include și ajutoarele de stat acordate întreprinderilor în contextul pandemiei COVID-19.
- 5. Ajutoare de stat acordate beneficiarilor pentru prestarea SIEG** - ajutoare de stat sub forma compensațiilor acordate beneficiarilor cărora le-a fost încredințată prestarea unor SIEG. Se precizează faptul că, SIEG sunt activități economice care sunt destinate populației și sunt în interesul societății, dar pe care întreprinderile nu le-ar presta (sau le-ar presta în alte condiții în ceea ce privește calitatea, siguranța, accesibilitatea, tratamentul egal sau accesul universal), fără intervenție publică.

Valoarea ajutorului de stat raportat pe obiective este prezentat sintetic în tabelul 6.

Tabelul 6

**Valoarea și structura ajutorului de stat raportat pe obiective,
în perioada anilor 2018-2020**

Nr.	Obiectivul	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Obiective orizontale	148 766	15.36	181 253	18.48	102 136	12.69
1.1.	Cercetare-dezvoltare și inovare	97 656	10.08	76 687	7.82	10 627	1.32
1.2.	Protecția mediului	29 437	3.04	44 456	4.53	38 588	4.79
1.3.	Pentru susținerea IMM	2 441	0.25	8 436	0.86	-	-
1.4.	Ajutor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	19 232	1.99	51 674	5.27	52 921	6.58
2.	Ajutor sectorial. în funcție de sectoarele de activitate ale economiei naționale*	373 449	38.57	294 758	30.06	460 023	57.16
2.1.	<i>inclusiv:</i> ajutor pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural	160 692	16.59	163 198	16.64	189 634	23.56

Nr.	Obiectivul	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
3.	Ajutor de stat pentru dezvoltare regională	446 131	46.07	504 715	51.46	241 428	30.00
4.	Ajutor pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale	-	-	-	-	1 231	0.15
	Valoarea ajutorului de stat (exceptând ajutor pentru SIEG și ajutor oferit în contextul pandemiei COVID-19)	968 345	100	980 726	100	804 817	100

* valoarea ajutorului sectorial a fost recalculată fiind inclus și ajutorul acordat pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural, ținând cont de prevederile Hotărârii Plenului Consiliului Concurenței nr. 3/2016 cu privire la aprobarea unor acte normative privind evaluarea ajutoarelor de stat sectoriale

Pornind de la experiența UE, în partea ce ține de analiza ajutoarelor de stat, în continuare vor fi analizate ajutoarele de stat raportate, cu excepția SIEG și a ajutoarelor oferite în contextul pandemiei COVID-19.

Cea mai mare pondere a ajutorului de stat raportat pentru anul 2020 a fost orientat spre **obiective sectoriale**, fiind peste 50% din total. Ajutoarele de stat pentru obiective sectoriale au înregistrat o majorare semnificativă atât ca valoare cât și ca pondere în total. Astfel, în anul 2020 se observă o creștere de circa 2 ori a valorii ajutorului nominalizat în raport cu anul precedent. Cât privește ponderea acesteia se remarcă o majorare cu 27.10 p.p. în anul 2020 față de anul 2019. Această dinamică a fost determinată, inclusiv, de creșterea valorii unor scheme de ajutor de stat, în special a măsurii de sprijin privind ”Scutirea de accize a alcoolului etilic nedenaturat de la poziția tarifară 220710000, destinat utilizării în industria de parfumerie și cosmetică” implementată de către Serviciul Fiscal de Stat.

Ponderea ajutorului de stat **pentru dezvoltare regională** în valoarea totală a constituit 30% în anul 2020, ceea ce a reprezentat o diminuare semnificativă în raport cu anii precedenți. Această dinamică negativă a fost determinată și de reducerea valorii ajutorului raportată pentru obiectivul dat. Astfel, valoarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională raportată pentru anul 2020 a diminuat de circa 2 ori față de anii 2018-2019, ceea ce a fost determinat inclusiv de reducerea valorii unor scheme de ajutor de stat pentru dezvoltare regională implementate de către Serviciul Fiscal de Stat și AIPA.

Valoarea ajutorului de stat pentru **obiective orizontale** a diminuat semnificativ în anul 2020 în raport cu anul 2019 și anume cu 43.65%. Această dinamică negativă a ajutorului de stat a fost determinată în special de reducerea volumului ajutorului raportat pentru cercetare-dezvoltare și inovare.

Ajutoarele pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale cuprinde măsurile de sprijin oferite în cadrul schemelor de ajutor de stat orientate spre lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor în producție și altor situații ce pot aduce prejudicii mediului, implementate de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Primăria mun. Strășeni.

O analiză mai detaliată referitor la ajutoarele de stat raportate pe obiective este prezentată în continuare.

Obiective orizontale

Dinamica și structura valorii ajutorului de stat pe obiective orizontale a variat în perioada anilor 2018-2020, conform tabelului de mai jos.

Tabelul 7

**Valoarea și structura ajutorului de stat raportat pe obiective orizontale.
în perioada anilor 2018-2020**

Nr.	Obiectivul orizontal	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Pentru susținerea IMM	2 441	1.64	8 436	4.65	-	-
2.	Cercetare-dezvoltare și inovare	97 656	65.64	76 687	42.31	10 627	10.40
3.	Protecția mediului	29 437	19.79	44 456	24.53	38 588	37.78
4.	Ajutor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	19 232	12.93	51 674	28.51	52 921	51.81
	TOTAL	148 766	100	181 253	100	102 136	100

Din datele prezentate în tabelul 7, rezultă că în anul 2020 cea mai mare pondere din valoarea măsurilor de sprijin raportate pe obiective orizontale au deținut ajutoarele pentru **instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă**, reprezentând circa 52% din valoarea totală. Această pondere semnificativă a ajutorului a fost determinată de implementarea noilor ajutoare de stat oferite conform obiectivului dat și de evoluția cuantumului măsurilor de sprijin oferite pentru alte categorii de ajutor orizontal.

Valoarea ajutorului pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă a crescut de circa 3 ori în anul 2020 față de anul 2018. Această dinamică pozitivă a fost determinată și de implementarea de către Ministerul Finanțelor a măsurii de sprijin privind subvenționarea creării locurilor noi de muncă implementată în baza Hotărârii de Guvern nr.1145/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind subvenționarea creării locurilor de muncă (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-46/18-27 din 24.04.2019*). Măsura de sprijin nominalizată a constat în alocarea mijloacelor financiare în scopul subvenționării creării locurilor de muncă, beneficiarii subvențiilor fiind

persoanele juridice care vor crea cel puțin 100 de locuri noi de muncă. Această schemă a constituit și cea mai semnificativă măsură de sprijin raportată pentru instruirea angajaților și crearea de noi locuri de muncă.

O altă măsură de sprijin care a determinat majorarea valorii ajutorului pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă a fost implementată de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Această măsură de sprijin a constat în acordarea subvențiilor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă, în baza prevederilor art.33, 34, 36, 38, 40 din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-14 din 29.04.2020*). În anul 2020 de această măsură de sprijin au beneficiat 153 de întreprinderi (toate fiind ÎMM), în valoare totală de 2 525 mii lei.

Ponderea ajutorului de stat pentru **protecția mediului** a constituit circa 38% din valoarea ajutoarelor orizontale, fiind o majorare esențială față de perioadele anterioare, și anume cu 13.25 p.p. și 17.99 p.p. în raport cu anul 2019 și anul 2018, respectiv. Această dinamică a ponderii ajutorului nominalizată a fost determinată de micșorarea valorii ajutorului pentru alte categorii de măsuri de sprijin orizontale.

Însă, valoarea măsurilor de sprijin pentru protecția mediului a diminuat cu 13.20% în anul 2020 față de anul 2019. Această evoluție a măsurilor de sprijin a fost determinată în special de alinierea unor scheme de ajutor de stat.

Se precizează faptul că în UE politica statelor membre a fost în special focusată spre protecția mediului. Astfel, circa 51% din valoarea totală a ajutorului de stat acordată în anul 2019 a fost orientată spre protecția mediului.

Dinamica valorii ajutorului de stat orizontal a fost influențată negativ de evoluția ajutorului oferit pentru **cercetare-dezvoltare și inovare**. Astfel, valoarea ajutorului de stat pentru cercetare-dezvoltare și inovare a diminuat de circa 7 ori în anul 2020 în raport cu anul 2019. Această dinamică negativă a fost influențată, în special, de alocarea unui volum mai mic a resurselor statului în cadrul schemei de ajutor de stat implementate de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Pentru anul 2020 nu au fost raportate măsuri de sprijin **pentru susținerea ÎMM**, ca urmare a alinierii schemelor de ajutor de stat existent și finisarea implementării unor măsuri de sprijin raportate pentru perioadele precedente. Se remarcă faptul că, pentru susținerea ÎMM preponderent sunt oferite ajutoare de minimis.

Obiective sectoriale

În anul 2020, valoarea ajutorului de stat sectorial a fost de 460 023 mii lei, fiind de circa 2 ori mai mult decât în anul 2019. Această dinamică a fost influențată de creșterea volumului resurselor publice alocate în cadrul schemei de ajutor "Scutirea de acciză a alcoolului etilic nedenaturat de la poziția tarifară 220710000, destinat utilizării în industria de parfumerie și cosmetică" implementată de către Serviciul Fiscal de Stat. Majorarea dată a măsurii de sprijin a fost determinată de creșterea scutirii accizelor aplicate la alcoolul etilic nedenaturat utilizat în industria de parfumerie și cosmetică de către S.A. "Viorica-Cosmetic". Se precizează faptul că, alcoolul etilic reprezintă și una din materiile prime utilizate la fabricarea dezinfectanților (produs comercializat și de S.A. "Viorica-Cosmetic"), care a constituit un produs esențial în contextul pandemiei COVID-19. Schema de ajutor de stat sus nominalizată a reprezentat circa 44% din valoarea ajutorului de stat sectorial raportată.

Ajutoarele de stat sectoriale au fost orientate și spre alte sectoare, precum sunt prezentate în figura 4.

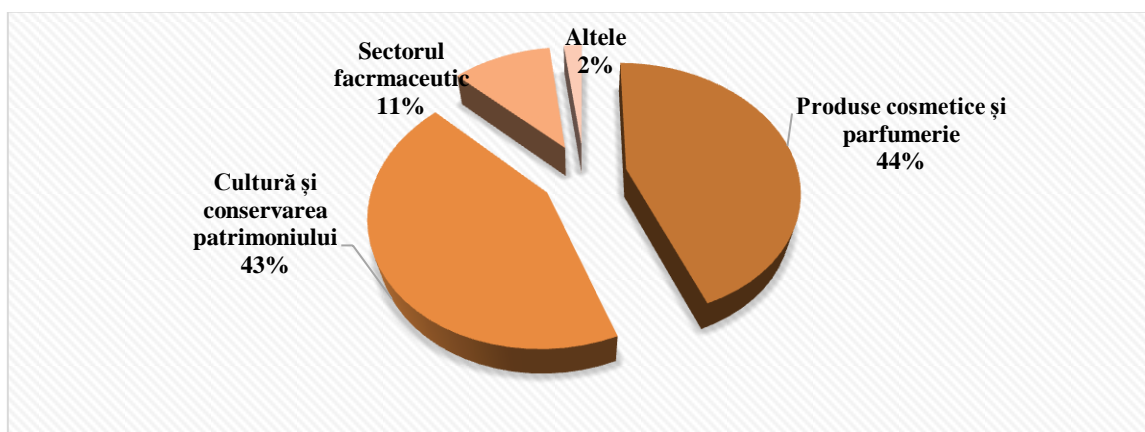

Figura 4. Structura ajutorului de stat sectorial

Potrivit figurai 4, se observă că o pondere semnificativă a ajutorului a fost orientat spre sectorul cultură și conservarea patrimoniului, aceasta fiind circa 43% din total. Ponderea semnificativă a indicatorului nominalizat a fost determinată de valoare schemelor de ajutor de stat implementate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, acestea cumulativ constituind circa 99% din valoarea totală a ajutorului pentru cultură și conservarea patrimoniului.

Cea mai semnificativă schemă de ajutor de stat pentru cultură și conservarea patrimoniului a constat în acordarea subvențiilor instituțiilor teatral-concertistice de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (*autorizat prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-100 din 19.12.2019*). Concomitent, Ministerul de resort a continuat oferirea ajutorului pentru susținerea proiectelor cinematografice (*autorizat prin Decizia Plenului*

Consiliului Concurenței nr.ASS-01 din 18.01.2019) și a ajutorului pentru finanțarea publicațiilor periodice pentru copii și adolescenți (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-19 din 15.05.2020, autorizat prin nr.ASR-31 din 25.06.2021*).

În anul 2020 a continuat acordarea și ajutorului de stat Întreprinderii de Stat - Publicația Periodică - ziarului "Вести Гагаузии" de către Direcția Generală de Finanțe a UTA Găgăuzia al Comitetului Executiv al Găgăuziei de către Primăria municipiului Comrat (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASO-96 din 19.12.2019*).

Cât privește măsurile de sprijin oferite pentru sectorul farmaceutic, acestea reprezintă ajutoare de stat existente și urmează a fi aliniate în contextul angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere.

Peste 50% din valoarea ajutorului de stat sectorial (circa 56%) a fost raportat sub formă de facilități fiscale și vamale.

Ajutoare de stat pentru dezvoltare regională

Potrivit Hărții ajutoarelor regionale a Republicii Moldova, toate regiunile de dezvoltare din țară sunt eligibile pentru acordarea ajutoarelor de stat pe obiectivul analizat, cu o intensitate maximă admisibilă de 50%. În conformitate cu practica UE în domeniu, aceasta este determinată de dezvoltarea economică a regiunii, densitatea populației, nivelul șomajului în regiunile în cauză și de alți indicatori. Potrivit normelor UE, întreg teritoriul al Republicii Moldova corespunde criteriilor ce caracterizează regiunea defavorizată.

În anul 2020, ponderea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională a constituit 30% din volumul total, ceea ce a reprezentat o diminuare semnificativă în raport cu anii precedenți. Dinamica negativă a ponderii ajutorului de stat pentru dezvoltare regională a fost determinată, în special, de reducerea valorii schemei de ajutor de stat "Moldova IT Park" implementată de către Serviciul Fiscal de Stat, ca urmare a diminuării numărului întreprinderilor beneficiare a schemei date și a valorii măsurii de sprijin acordate unor rezidenți ai parcului comparativ cu perioadele precedente.

O altă măsură de sprijin care a contribuit la diminuarea atât a ponderii cât și a valorii ajutorului de stat pentru dezvoltare regională a fost schema de ajutor de stat orientată spre producătorii agricoli, care are drept scop stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, care face parte din măsura nr.2 privind efectuarea investițiilor în prelucrarea și comercializarea produselor agricole, conform Anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, implementată

de către AIPA. Aceasta diminuare a fost determinată de reducerea de circa 2 ori a numărului beneficiarilor schemei date a ajutorului de stat.

Ponderea ajutoarele de stat autorizate de către Consiliul Concurenței a constituit 79.18%, diferența constituind ajutoarele implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței. Cea mai mare cotă din valoarea ajutorului de stat autorizată a fost orientată spre regiunea Centru și Nord, reprezentând circa 67% din total.

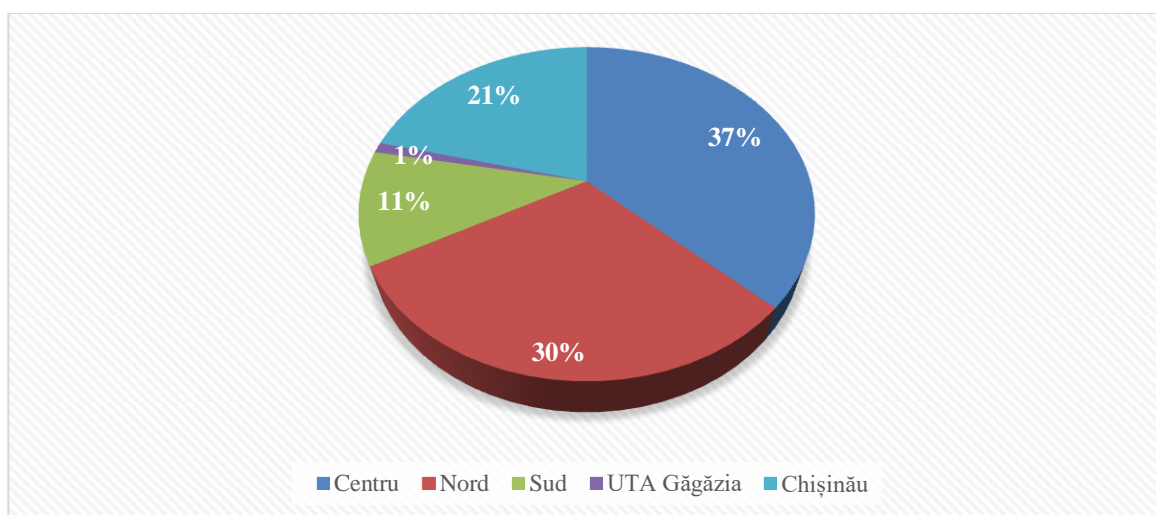

Figura 5. Repartizarea ajutorului de stat autorizat pe regiuni

Repartizarea sus nominalizată a ajutorului de stat autorizat pe regiuni a fost determinată, în special, de subvențiile oferite prin intermediul schemei de ajutor de stat orientată spre producătorii agricoli, care are drept scop stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, implementată de către AIPA (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-73 din 01.10.2018*).

În anul 2020 a continuat implementarea și a altor măsuri de sprijin autorizate de către Consiliul Concurenței:

- Schema de ajutor de stat oferită în condițiile actelor normative aferente Programului de asistență condiționată finanțat din contul creditului Guvernului Republicii Polone acordat Guvernului Republicii Moldova pentru realizarea proiectelor în domeniul agriculturii, procesării produselor alimentare și infrastructurii aferente acestora, sub forma de împrumuturi în condiții preferențiale (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-4 din 02.02.2017*).
- Ajutor de stat acordat pentru crearea/dezvoltarea parcurilor industriale PI "Edineț" și PI "Comrat" (*Deciziile Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-20 din 16.06.2014 și nr.ASER-36 din 16.10.2014*).

➤ Schema de ajutor de stat "Moldova IT Park" (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-17 din 29.03.2018).

În anul 2020 cea mai mare pondere a ajutorului pentru dezvoltare regională a fost raportată sub formă de subvenții și/sau subsidii (alcătuind 82.22% din totalul ajutorului de stat pentru dezvoltare regională).

În anul 2020 s-a modificat esențial structura ajutorului de stat în raport cu anii precedenți. Astfel, cea mai mare pondere din ajutorul raportat a fost orientat spre obiective sectoriale. Această tendință a ajutorului a fost determinată inclusiv și de efectele pandemiei COVID-19.

Potrivit experienței internaționale în domeniul ajutorului de stat, de regulă, ajutoarele de stat orizontale și pentru dezvoltare regională au un impact mai puțin nociv asupra mediului concurențial și din aceste considerente sunt mai acceptate în comparație cu ajutoarele de stat sectoriale. Reieșind din practica internațională și structura ajutorului de stat pentru anul 2020 este oportun ca statul să reorienteze viitoare măsuri de sprijin spre obiective orizontale și pentru dezvoltare regională.

2.6. Furnizorii ajutorului de stat

Potrivit legislației în domeniul ajutorului de stat, furnizorii de ajutor de stat au obligația de a prezenta anual Consiliului Concurenței, până la data de 31 martie, informația privind ajutoarele de stat acordate în anul precedent anului raportării.

Furnizor al ajutorului de stat, în conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat, este orice autoritate a administrației publice centrale ori a unei unități administrativ-teritoriale sau orice persoană juridică care administrează direct ori indirect resursele statului sau ale unităților administrativ-teritoriale. Resursele statului sau ale unităților administrativ-teritoriale sunt totalitatea patrimoniului, inclusiv sub formă de mijloace financiare ce aparțin statului, unităților administrativ-teritoriale, unității teritoriale autonome Găgăuzia.

Pentru anul 2020 au fost raportate 45 de măsuri de sprijin oferite în baza cadrului general, inclusiv APC au prezentat informația referitor la 38 de măsuri de sprijin implementate, iar APL-7 măsuri de sprijin. Potrivit valorii ajutorului de stat raportat pentru anul 2020, circa 99% din quantumul total a fost oferit de către APC, ceea ce se datorează unui număr mai mare a măsurilor de sprijin raportate de către aceștia și a volumului mai mare a resurselor alocate pentru susținerea întreprinderilor.

În tabelul 8 este prezentată valoarea ajutorului de stat raportat per furnizor de ajutor de stat.

Tabelul 8**Ajutorul de stat raportat per furnizori în perioada 2018-2020**

Nr.	Furnizorul	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Serviciul Fiscal de Stat	231 508	23.91	317 739	32.40	279 033	34.67
2.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	192 872	19.92	189 142	19.29	194 660	24.19
3.	AIPA	274 010	28.30	233 386	23.80	157 189	19.53
4.	Serviciul Vamal	77 403	7.99	117 655	12.00	106 230	13.20
5.	APL	7 710	0.80	7 332	0.75	4 798	0.60
6.	Alți furnizori	184 842	19.09	115 472	11.77	62 908	7.82
	TOTAL	968 345	100	980 726	100	804 817	100

Din datele tabelului 8 se observă că în anul 2020 cei mai mari furnizori de ajutor de stat au fost Serviciul Fiscal de Stat, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, AIPA și Serviciul Vamal, care cumulativ au implementat circa 92% din valoarea ajutorului total raportată.

Serviciul Fiscal de Stat a oferit toate măsurile de sprijin prin intermediul schemelor de ajutor de stat. Astfel, cele mai semnificative scheme de ajutor de stat raportate de către Serviciul Fiscal de Stat sunt ”Moldova IT Park” și ”Scutiri de acciză a alcoolului etilic nedenaturat de la poziția tarifară 220710000, destinat utilizării în industria de parfumerie și cosmetică”.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a implementat măsuri de sprijin în cadrul a 3 scheme de ajutor de stat orientate spre susținerea instituțiilor teatral-concertistice; finanțarea științei și inovării; suportul proiectelor cinematografice.

AIPA a continuat oferirea măsurilor de sprijin în cadrul schemei de ajutor de stat privind stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, care face parte din măsura nr.2 privind efectuarea investițiilor în prelucrarea și comercializarea produselor agricole din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Cât privește ajutorul de stat raportat de către Serviciul Vamal, acesta s-a majorat cu 37.24% în anul 2020 față de anul 2018. Această dinamică a valorii măsurilor de sprijin s-a datorat în special alinierii schemelor de ajutor de stat și implementării noilor măsuri. Serviciul Vamal a oferit măsuri de sprijin prin intermediul schemelor de ajutor de stat. Ajutoarele de stat au fost orientate, în special, spre Zonele economice libere, sectorul farmaceutic și transporturilor. Date privind valoarea și formele ajutoarelor de stat raportate de furnizorii de ajutor de stat pot fi găsite în Anexa 4.

În anul 2020 din numărul total de măsuri raportate de APC - 36 de măsuri au reprezentat scheme de ajutor de stat acestea constituind circa 95% din

numărul total de măsuri de sprijin raportate de către APC. La rândul său, APL au oferit toate măsurile de sprijin ca ajutoare individuale.

Conform principalelor forme de acordare a ajutoarelor de stat se precizează faptul că Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și AIPA au oferit cea mai mare pondere a măsurilor de sprijin ca subvenție și/sau subsidie, ceea ce a constituit circa 88% din valoare totală. Cât privește ajutorul de stat raportat sub formă de facilități fiscale și vamale, toate acestea au fost implementate de către Serviciul Fiscal și Serviciul Vamal.

În concluzie, valoarea ajutorului de stat raportată pentru anul 2020 a fost până la 1% din PIB, ceea ce este în conformitate cu pct. 40 din Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017–2020. O direcție prioritară în domeniul ajutorului de stat constituie realizarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere și Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat în partea ce ține de alinierea schemelor de ajutor de stat existent la acquis-ul UE în domeniul dat. În acest sens a continuat alinierea schemelor de ajutor de stat existent și, în special, al măsurilor de sprijin oferite în baza legislației fiscale și vamale.

Capitolul III. MĂSURI DE SPRIJIN CU IMPACT ANTICONCURENȚIAL NESEMNIFICATIV

3.1. Ajutorul de minimis

Ajutorul de minimis este ajutor având un echivalent valoric sub pragul de 2 mil. lei acordat aceluiași beneficiar într-o perioadă maximă de 3 ani, indiferent de forma acestuia și de obiectivul urmărit, cu condiția să nu fie legat de activități de export. Ajutoarele destinate acoperirii costurilor de participare la târguri comerciale sau a costurilor studiilor sau serviciilor de consultanță necesare pentru lansarea unui produs nou sau existent pe o piață nouă nu constituie, în mod normal, ajutoare destinate activităților legate de export.

În anul 2020 a fost aprobat noul Regulament privind ajutorul de minimis (Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 01 din 06.08.2020). Noul regulament transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei Europene din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L352 din 24 decembrie 2013. Regulamentul nominalizat instituie modalitatea de calcul a termenului de 3 ani stabilit de Legea cu privire la ajutorul de stat, procedura de acordare a ajutorului de minimis, modalitatea de calificare a ajutorului de minimis, cumulul și evidența ajutorului de minimis acordat.

Întru realizarea unei imagini cât mai cuprinzătoare privind ajutoarele de minimis raportate, în tabelul 9 este prezentată în mod distinct valoarea totală a ajutorului de minimis raportată și valoarea ajutorului de minimis, exceptând măsurile de sprijin oferite pentru prestarea SIEG.

Tabelul 9

Valoarea ajutorului de minimis raportat, în perioada anilor 2018-2020

Nr.	Indicatorul	2018	2019	2020
1.	Valoarea ajutorului de minimis (exceptând ajutor pentru SIEG) exprimat în:			
1.1	<i>mii lei</i>	90 850	178 972	145 733
1.2	<i>mii euro</i>	4 579	9 099	7 383
2.	Valoarea ajutorului de minimis (inclusiv ajutor pentru SIEG) exprimat în:			
2.1	<i>mii lei</i>	131 279	202 043	163 776
2.2	<i>mii euro</i>	6 617	10 272	8 297

**calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro. sursa BNM (anul 2018= 19.84; anul 2019= 19.67; anul 2020=19.74)*

Datele raportate pentru perioada anilor 2018-2019 au fost actualizate și corectate în conformitate cu informația prezentată de către furnizori. În continuare valoarea ajutorului de minimis oferit pentru SIEG va fi examinat în cadrul Secțiunii 3.2. din capitolul dat.

Din datele prezentate în tabelul 9, în anul 2020 se atestă că **valoarea totală a ajutorului de minimis** a înregistrat o reducere cu 18.94% față de anul 2019, totodată, fiind în creștere în raport cu anul 2018 cu 24.75%. Descreșterea cuantumului ajutorului în raport cu anul 2019 a fost determinată, inclusiv de reducerea bugetului unor scheme de ajutor de minimis raportate comparativ cu anul precedent.

De asemenea, în perioada analizată a înregistrat o diminuare și valoarea ajutorului de minimis raportată, exceptând ajutorul orientat spre prestarea SIEG. Astfel, în anul 2020 valoarea ajutorului de minimis (exceptând pentru SIEG) s-a redus cu 18.57% față de anul 2019.

Exprimat în euro, valoarea ajutorului de minimis s-a micșorat în anul 2020 față de anul 2019. Această tendință a fost determinată de reducerea volumului ajutorului raportat și fluctuația cursului valutar.

Din valoarea totală a ajutorului de minimis raportat pentru anul 2020, cea mai mare pondere (circa 75%) a constituit ajutorul de minimis acordat din **surse de stat**. Cât privește ajutorul de minimis raportat din **fondurile externe**, acesta a constituit 25% din valoarea totală. Cea mai semnificativă schemă de ajutor de minimis finanțată din fondurile externe reprezintă Programul-pilot “Femei în afaceri”, implementată de către Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii.

Pentru anul 2020, furnizorii au raportat **76 de măsuri de ajutor de minimis**, exceptând ajutoarele oferite pentru prestarea SIEG. Cele mai multe ajutoare de minimis au fost raportate de **APL**, acestea constituind **48.68% din numărul total** de măsuri raportate, celelalte măsuri de sprijin au fost oferite de către APC și incubatoarele de afaceri. Potrivit valorii ajutorului de minimis raportat pentru anul 2020, circa 95% din valoarea totală a fost oferită de APC.

Potrivit figurii 6, în anul 2020 cea mai mare pondere a ajutorului de minimis (60.53%) a fost implementată prin intermediul **schemelor de ajutor de minimis**.

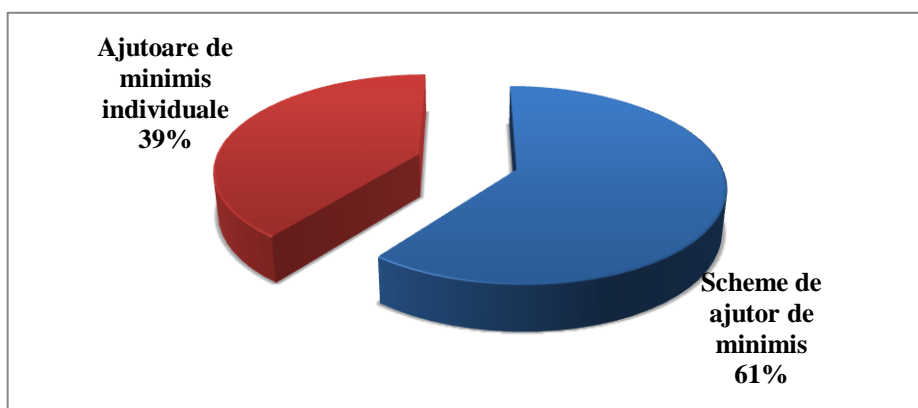

Figura 6. Structura ajutoarelor de minimis (exceptând pentru SIEG) raportată pentru anul 2020 ca ajutoare de minimis individuale/scheme de ajutoare de minimis

O analiză comparativă a ajutoarelor de minimis (exceptând SIEG) raportate pentru perioada 2018-2020 potrivit *modalității de acordare* este prezentată în tabelul de mai jos. Informația referitor la ajutoarele oferite pentru prestarea SIEG va fi analizată în Secțiunea 3.2. a prezentului capitol.

Tabelul 10

Valoarea și structura ajutorului de minimis (exceptând ajutorul pentru SIEG) raportat conform modalităților de acordare în perioada anilor 2018-2020

Nr.	Tipul ajutorului de minimis	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Ajutor de minimis individual	8 114	8.93	5 216	2.91	3 375	2.32
2.	Schemă de ajutor de minimis	82 736	91.07	173 756	97.09	142 358	97.68
	TOTAL	90 850	100	178 972	100	145 733	100

Din datele prezentate în tabelul 10, se observă că în anul 2020 s-a micșorat valoarea ajutoarelor de minimis implementate prin intermediul schemelor de ajutor de minimis în raport cu anii precedenți, fapt determinat de reducerea bugetului alocat unor măsuri de sprijin.

Schema de ajutor de minimis care a înregistrat cuantumul major din volumul total al ajutorului de minimis raportat în anul 2020, circa 27%, a fost Programul de atragere a remitențelor în economie “PARE 1+1”, implementată de către Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii. Măsura de sprijin a fost acordată pentru stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii de către lucrătorii migranți și beneficiarii de remitențe. În anul de raportare, în cadrul Programului nominalizat au beneficiat de ajutor de minimis 167 de întreprinderi. Comparativ cu anii precedenți a diminuat numărul beneficiarilor schemei date de ajutor de minimis ceea ce a contribuit și la reducerea volumului resurselor publice alocate în cadrul acesteia.

Valoarea *ajutorului de minimis* raportat în *funcție de forma de acordare* este prezentată în tabelul 11.

Tabelul 11

Valoarea și structura ajutorului de minimis (exceptând ajutorul pentru SIEG) raportat în perioada anilor 2018-2020 în funcție de forma de acordare

Nr.	Forma de acordare	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	75 614	83.23	158 867	88.77	105 779	72.58
2.	Alocații bugetare	0	0	0	0	0	0
3.	Anularea și preluarea de datorii	0	0	858	0.48	0	0
4.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	2 803	3.09	8 525	4.76	26 568	18.23
5.	Acordarea unor împrumuturi în	1 754	1.93	5 671	3.17	4 247	2.91

Nr.	Forma de acordare	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
	condiții preferențiale						
6.	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	24	0.03	0	0	432	0.30
7.	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	0	0	0	0	186	0.13
8.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	10 654	11.73	5 050	2.82	8 522	5.85
	TOTAL	90 850	100	178 972	100	145 733	100

Cea mai mare pondere a ajutorului de minimis raportat pentru anul 2020 a continuat a fi oferit sub formă de *subvenții și/sau subsidii*, înregistrând 72.58% din valoarea total raportată. Ponderea ajutoarelor de minimis raportate sub formă de subvenții și/sau subsidii în valoarea total raportată a scăzut în raport cu anul 2019, ceea ce a fost cauzat de reducerea cuantumului ajutorului de stat alocat la unele măsuri de sprijin raportate sub forma dată.

Circa 79% din ajutorul de minimis raportat sub formă de subvenții și/sau subsidii a fost oferit de către Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii prin intermediul schemelor de ajutor de minimis: Programului a atragere a remitențelor în economiei PARE 1+1, Programul-pilot „Femei în afaceri”, Programul ”START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”, Digitalizarea întreprinderilor mici și mijlocii și Programul de promovare a participării agenților economici la târguri și expoziții. Se remarcă faptul că toate aceste scheme de ajutor de minimis au fost implementate în vederea susținerii IMM.

În anul 2020 valoarea ajutorului de minimis raportată sub formă de *scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii* s-a majorat semnificativ în raport cu anii precedenți, și anume de circa 3 ori față de anul 2019 și de circa 9.5 ori comparativ cu anul 2018. Această dinamică a fost determinată, inclusiv de măsura de sprijin oferită de către Serviciul Vamal prin intermediul schemei de ajutor de minimis privind scutirile aplicate la importul de autovehicule de la pozițiile tarifare 8702 și 8704 cu termen de exploatare de până la 7 ani. Această schemă de ajutor de minimis a deținut și cea mai mare pondere din valoarea ajutorului de minimis raportat sub formă de facilități fiscale și vamale, înregistrând 87.63%. Concomitent, se remarcă faptul că

măsura de sprijin sus nominalizată constituie schemă de ajutor de stat existent, care a fost aliniată prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-63 din 27.11.2020. Potrivit Deciziei Plenului Consiliului Concurenței sus-menționate, măsurile de sprijin acordate sub formă de scutiri de la plata taxei vamale aplicate în baza pct.7 al Anexei la Legea nr.172/2014 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor ce prevede reguli generale de aplicare a taxei vamale la importul autovehiculelor specificate la pozițiile tarifare 8702 și 8704, cu termen de exploatare de până la 7 ani inclusiv, din țările cu care Republica Moldova nu are încheiat un tratat internațional, constituie schemă de ajutor de minimis în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

În perioada de raportare s-a înregistrat o tendință de creștere a ajutorului oferit sub formă de **reduceri la bunuri și servicii** (inclusiv vânzarea bunurilor și serviciilor sub prețul pieței), constituind circa 6% din valoarea totală a ajutorului raportat. Astfel, în anul 2020 valoarea ajutorului de minimis raportat sub formă dată s-a majorat cu 68.75% în raport cu anul 2019. Acest fapt a fost determinat de majorarea cuantumului schemei de ajutor de minimis acordate în baza Programului de susținere și dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, implementat prin intermediul Unității de implementare a grantului acordat de Guvernul Japoniei, ca urmare a majorării numărului beneficiarilor măsurii date de sprijin de circa 5 ori.

Cât privește cuantumul ajutorului de minimis oferit sub formă de **împrumuturi în condiții preferențiale**, acesta s-a micșorat cu 25.12% în raport cu anul 2019, totodată fiind în creștere de circa 2 ori comparativ cu anul 2018. Această dinamică a ajutorului a fost determinată și de faptul că în anul 2020 Agenția Rezerve Materiale nu a acordat cu titlu de împrumutare cu decalaj în timp a grâului alimentar din rezervele materiale de stat, respectiv măsura de sprijin instituită în baza Legii nr.589/1995 privind rezervele materiale de stat și de mobilizare nu a fost raportată. De asemenea, diminuarea valorii măsurilor de sprijin examinate a fost parțial compensată de creșterea volumului resurselor publice acordate prin intermediul schemei de ajutor de minimis, privind aplicarea ratelor de dobânzi preferențiale în cadrul Facilității de Creditare a Tinerilor pentru promovarea și suportul dezvoltării afacerilor tinerilor antreprenori, implementată de către Instituția Publică “Oficiul de Gestionare a Proiectelor de Asistență Externă”. Ponderea valorică a măsurii raportate în totalul ajutorului raportat sub forma de împrumuturi la condiții preferențiale a constituit 97.25%.

În anul 2020 au fost oferite ajutoare de minimis sub formă de **garanții de stat** prin intermediul Fondului de Garantare a Creditelor, implementată de către Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii. Cât

privește ajutorul de minimis oferit sub formă *de investiții ale furnizorului*, aceasta a fost oferit de către Primăria orașului Fălești în vederea facilitării activității unei întreprinderi municipale.

În anul 2020, ajutoarele de minimis au fost raportate pentru susținerea ÎMM, protecția mediului înconjurător, instruirea angajaților și crearea de noi locuri de muncă, dezvoltare regională, obiective sectoriale și pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural. Valoarea ajutorului de minimis raportat pe obiective este prezentat sintetic în tabelul 12.

Tabelul 12

***Valoarea și structura ajutorului de minimis
raportat pe obiective în perioada anilor 2018-2020***

Nr.	Obiectiv	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Obiective orizontale	75 731	83.36	101 126	56.50	134 029	91.97
1.1.	<i>Susținerea ÎMM</i>	74 072	81.53	91 982	51.39	110 044	75.51
1.2.	<i>Pentru protecția mediului înconjurător</i>	1 390	1.53	8 676	4.85	23 538	16.15
1.3.	<i>Pentru cercetare-dezvoltare și inovare</i>	0	0	0	0	0	0
1.4.	<i>Pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă</i>	269	0.30	468	0.26	447	0.31
2.	Ajutor pentru dezvoltare regională	3 022	3.33	1 773	0.99	925	0.63
3.	Obiective sectoriale*	9 838	10.83	7 223	4.04	8 198	5.63
3.1.	<i>Promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural</i>	2 254	2.48	68 850	38.47	2 582	1.77
5.	Alte obiective	5	0.01	0	0	0	0
	TOTAL (exceptând ajutorul pentru SIEG)	90 850	100	178 972	100	145 733	100

* valoarea ajutorului sectorial a fost recalculată fiind inclus și ajutorul acordat pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural, ținând cont de prevederile Hotărârii Plenului Consiliului Concurenței nr.3/2016 cu privire la aprobarea unor acte normative privind evaluarea ajutoarelor de stat sectoriale

În anul 2020 ponderea de bază a ajutorului de minimis a fost direcționată pentru *obiective orizontale*. Astfel, în raport cu anii 2018-2019, valoarea și ponderea ajutorului de minimis pentru obiective orizontale a înregistrat o majorare esențială. Valoarea ajutorului de minimis pentru obiective orizontale a crescut cu 32.54% în anul 2020 în raport cu anul 2019 și cu circa 77% față de anul 2018. Această tendință a fost determinată de sporirea cuantumului ajutorului de stat acordat pentru susținerea ÎMM și protecția mediului, cât și de reducerea valorii ajutorului orientată spre alte obiective, comparativ cu anul 2019.

Cea mai mare contribuție la majorarea valorii ajutorului de minimis pentru obiective orizontale în anul 2020 comparativ cu anii precedenți au deținut ajutoarele raportate pentru susținerea IMM. Ajutoarele de minimis pentru susținerea IMM au crescut cu 19.64% în anul 2020 față de anul 2019 și, respectiv cu 48.56% în raport cu anul 2018. Această evoluție pozitivă a indicatorului a fost determinată, în special de creșterea volumului resurselor publice alocate în cadrul unor scheme de ajutor de minimis și implementarea noilor ajutoare de minimis. Una din noile măsuri de sprijin implementate în anul 2020 este Programul “Start pentru Tineri: o afacere durabilă la tine acasă”¹³, implementat de către Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, care are drept scop dezvoltarea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor și încurajarea inițierii afacerii, în special în zonele rurale, prin facilitarea accesului la resurse financiare, instruire, consultanță în gestiunea și extinderea afacerii.

Ca și în anul 2019, cea mai semnificativă măsură de sprijin implementată în anul de raportare pentru susținerea IMM constituie ”Programul de atragere a remitențelor în economie ”PARE 1+1”, destinat lucrătorilor migrați și/sau rudelor de gradul întâi ai acestora care doresc să investească în lansarea sau/și dezvoltarea unei afaceri proprii¹⁴.

Se atestă o majorare semnificativă a valorii ajutorului de minimis oferit pentru protecția mediului înconjurător și anume de circa 3 ori în anul 2020 comparativ cu anul 2019. Circa 99% din valoarea ajutorului de minimis pentru protecția mediului se atribuie schemei ajutorului de minimis privind scutirile aplicate la importul de autovehicule de la pozițiile tarifare 8702 și 8704 cu termen de exploatare de până la 7 ani, implementată de către Serviciul Vamal.

Ajutoarele de minimis pentru *dezvoltare regională* au înregistrat o evoluție negativă în anul 2020 în raport cu anii precedenți. Astfel, pentru perioada de raportare valoarea ajutorului analizat a diminuat cu 47.84% față de anul 2019. Această dinamică a ajutorului a fost determinată inclusiv de finalizarea perioadei de implementare a unor măsuri de sprijin.

Cât privește valoarea ajutorului de minimis pentru *obiective sectoriale*, aceasta a diminuat esențial în perioada de raportare față de anii precedenți. Astfel, în anul 2020 valoarea indicatorului nominalizat a diminuat cu circa 86% față de anul 2019. Această evoluție a fost determinată de reducerea volumului ajutorului oferit pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural.

¹³ <https://www.odimm.md/ro/despre-program-start-petru-tineri>

¹⁴ <https://www.odimm.md/ro/component/content/article/70-programul-pare.html>

Diminuarea volumului ajutorului de minimis pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural a fost determinată, inclusiv de diminuarea semnificativă a numărului beneficiarilor acestor măsuri de sprijin (de circa 3 ori față de anul 2019) și alinierea schemelor de ajutor de stat existent.

Valoarea ajutorului de minimis a înregistrat o tendință negativă în raport cu anul 2019. Această evoluție a fost determinată de mai mulți factori, inclusiv de reducerea numărului beneficiarilor a unor scheme de ajutor de minimis și finalizarea implementării unor măsuri de sprijin. Cât privește structura ajutorului de minimis conform formei de acordare și obiectivului aceasta nu s-a modificat esențial, fiind respectate recomandările internaționale în domeniul ajutorului de stat.

3.2. Măsurile de sprijin acordate pentru prestarea serviciilor de interes economic general

SIEG - activitate economică ce are o importanță deosebită pentru cetățeni și dacă nu ar fi intervenția statului serviciile nu ar putea fi furnizate consumatorilor. Acestea pot fi: alimentarea cu apă potabilă, evacuarea apelor uzate, colectarea deșeurilor menajere etc.

Obligația de serviciu public este impusă furnizorului prin atribuirea unei sarcini și pe baza unui criteriu de interes general menit să asigure ca serviciul să fie furnizat în condiții care îi permit să își îndeplinească misiunea. Obligațiile ce revin întreprinderilor cărora le este încredințată prestarea unor SIEG au în vedere, în general, aspecte precum: continuitate din punct de vedere cantitativ și calitativ, adaptabilitate la cerințele consumatorilor, accesibilitate egală și nediscriminatorie la serviciul public, transparența decizională și protecția utilizatorilor, asigurarea sănătății și calității vieții etc. Impunerea acestor condiții de către autoritățile publice poate fi acompaniată de măsuri de sprijin a activității desfășurate de întreprinderile respective. Condiția principală pentru acordarea măsurii de sprijin trebuie să țină cont de compensarea totală sau parțială a diferenței dintre costurile rezultate din prestarea acestui serviciu și veniturile relevante ale companiei, luând în considerare un profit rezonabil în realizarea acestor obligații.

Valoarea măsurilor de sprijin raportate pentru prestarea SIEG este prezentată în tabelul 13.

**Valoarea măsurilor de sprijin raportate pentru prestarea SIEG.
în perioada anilor 2018-2020**

Nr. ord.	Indicator	2018	2019	2020
1.	Valoarea măsurilor de sprijin pentru prestarea SIEG			
1.1.	mii lei	256 285	489 600	502 761
1.2.	mii euro*	12 918	24 891	25 469

*calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro sursa BNM (lei/euro anul 2018=19.84; anul 2019= 19.67. anul 2020=19.74)

Datele raportate pentru perioada anilor 2018-2019 au fost actualizate și corectate în conformitate cu informația prezentată de către furnizori.

Valoarea măsurilor de sprijin prezentată în tabelul 13 cuprinde valoarea ajutorului de stat și valoarea ajutorului de minimis raportate pentru prestarea SIEG. Valoarea ajutorului de stat oferit pentru prestarea SIEG în anul 2020 a fost de 484 718 mii lei, ceea ce a constituit 96.41% din valoarea totală a măsurilor de sprijin raportate pentru SIEG. Diferența a constituit valoarea ajutoarelor de minimis oferite pentru prestarea SIEG.

Valoarea măsurilor de sprijin raportate pentru prestarea SIEG, în perioada 2018-2020 a înregistrat o tendință de creștere. Astfel, în anul 2020 valoarea măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG s-a majorat cu 2.69% față de anul 2019. Această majorare a fost determinată de creșterea cu 18 189 mii lei a valorii ajutoarelor de stat oferite pentru prestarea SIEG. Concomitent, diminuarea cu 5 028 mii lei a valorii ajutorului de minimis a condiționat reducerea cuantumului măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG.

Din valoarea totală a măsurilor de sprijin raportată pentru prestarea SIEG în anul 2020 respectiv 502 761 mii lei, **valoarea ajutorului de stat autorizată** de către Consiliul Concurenței a fost de 335 760 mii lei (66.78% din valoarea totală), diferența fiind determinată de ajutoarele de minimis, ajutoarele implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat și a măsurilor de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței.

În continuare sunt prezentate succint **măsurile de sprijin autorizate** în anul 2020 de către Consiliul Concurenței pentru prestarea SIEG:

- **Măsura de sprijin notificată de către Primăria municipiului Bălți** cu privire la alocarea subsidiilor, precum și transmiterea în gestiune cu titlul gratuit a unor bunuri materiale către Î.M. “Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți”. Ajutorul de stat este necesar în vederea operării serviciului de colectare și transportare a deșeurilor municipale. Valoarea ajutorului de stat sub formă de subsidii pentru perioada anilor 2017-2018 a constituit 4 461.3 mii lei. În ceea ce privește transmiterea în gestiune economică a mijloacelor fixe, valoarea ajutorului de stat pentru perioada

anilor 2018-2024 constituie 7 531.37 mii lei (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-08 din 10.03.2020*).

- ***Măsura de sprijin notificată de către Primăria orașului Rezina*** privind transmiterea în gestiune economică a unor mijloace fixe și bunuri materiale ce țin de rețeaua de canalizare și apeduct către Î.M. “Servicii Comunal-Locativă Rezina” fără perceperea unei contraprestații echivalente. Valoarea ajutorului de stat pentru prestarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare pentru perioada 2016-2023 constituie 866.42 mii lei (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-18 din 15.05.2020*).
- ***Măsura de sprijin notificată de către Primăria satului Baurci, raionul Ceadâr-Lunga, UTA Găgăuzia*** cu privire la transmiterea în gestiune economică a rețelelor de alimentare cu apă (40.82 km) și a infrastructurii antrenate în aprovizionarea cu apă către S.A. ”Apă-Termo”, necesare pentru operarea serviciului public de alimentare cu apă. Valoarea ajutorului de stat pentru perioada 2019-2025 constituie 2 457.16 mii lei (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.OTG-21 din 04.06.2020*).
- ***Măsura de sprijin notificată de către Direcția Generală de Finanțe a UTA Găgăuzia***, ce constă în transmiterea anuală a mijloacelor financiare sub formă de subvenții către Compania Publică “GAGAUZIA RADIO TELEVISIONU”. Ajutorul de stat este direcționat pentru susținerea furnizării serviciului public regional de radiodifuziune. Valoarea ajutorului de stat acordat pentru prestarea serviciului public de radiofuziune acordat Companiei Publică „GAGAUZIYA RADIO TELEVISIONU” pentru perioada 2018-2024, constituie cca 45 785.8 mii lei (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-31 din 09.07.2020*).
- ***Măsura de sprijin notificată de către Consiliul raional Leova*** privind transmiterea în gestiune economică a mijloacelor fixe aferente infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare către S.A. “Apă-Canal Leova”. Valoarea ajutorului de stat pentru perioada 2020-2044 constituie 41 991.48 mii lei, necesar pentru asigurarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare în orașul Leova și alte localități (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-32 din 09.07.2020*).
- ***Măsura de sprijin notificată de către Primăria satului Tartaul, raionul Cantemir***, cu privire la transmiterea în gestiune economică a rețelelor de alimentare cu apă (16 km) către Î.M. “Tart-Local-Service” în vederea operării serviciului public de alimentare cu apă în localitate. Valoarea

ajutorului de stat pentru perioada 2019-2028 reprezintă 2 956.99 mii lei (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței OTS-36 din 04.08.2020*).

- **Măsurile de sprijin notificate de către Primăria municipiului Bălți** constau în: (i) acordarea garanției pentru contractarea de către Î.M. “Direcția de Troleibuze din Bălți” a împrumutului la condiții preferențiale de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Financiare în valoare de 2.5 mil.Euro, pe un termen de 12 ani, precum și un grant în valoare de 1.2 mil.Euro; (ii) alocarea subsidiilor anuale din bugetul municipal; (iii) scutirea de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe. Măsurile de sprijin sunt destinate pentru reabilitarea infrastructurii și asigurarea serviciului de transport electric electric din municipiul Bălți. Valoarea totală a ajutorului de stat pentru perioada anilor 2018-2020 a cumulat 114 307.5 mii lei (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-45 din 17.09.2020*).
- **Măsura de sprijin notificată de către Primăria satului Cazaclia, raionul Ceadâr-Lunga, UTA Găgăuzia** privind transmiterea în gestiune economică a rețelelor de alimentare cu apă (30.39 km) și infrastructura antrenată în aprovizionarea cu apă către S.A. “Apă-Termo”, în vederea asigurării serviciului public de alimentare cu apă a locuitorilor din localitate. Valoarea ajutorului de stat pentru perioada anilor 2019-2025 constituie 3 842.43 mii lei (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.OTG-57 din 19.11.2020*).
- **Măsura de sprijin notificată de către Primăria comunei Ișcălău, raionul Fălești** privind transmiterea în gestiune economică a rețelelor de alimentare cu apă către Î.M. “Servicii Comunale Ișcălău” pentru asigurarea administrării serviciului public de alimentare cu apă. Valoarea ajutorului de stat în perioada anilor 2017-2026 constituie 4 495.4 mii lei (*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-66 din 03.12.2020*).

În perioada de raportare, întreprinderile prestatoare SIEG au beneficiat de măsuri de sprijin acordate ca ajutoare individuale, fie prin intermediul unor scheme de ajutor de stat/ajutoare de minimis. În anul 2020, cea mai mare pondere din acestea (98.59% din numărul total) au fost implementate ca **ajutoare individuale**.

Conform valorii ajutorului oferit pentru prestarea SIEG, cea mai mare cotă a acestuia a fost acordată Î.M. „Parcul Urban de Autobuze”, fiind circa 30% din valoarea total raportată. Măsurile de sprijin nominalizate au fost acordate în vederea asigurării prestării serviciului de transport public în limita municipiului Chișinău.

Valoarea anuală a măsurilor de sprijin pentru *prestarea SIEG*, în funcție de *forma prin care au fost acordate*, este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 14

Valoarea și structura măsurilor de sprijin pentru SIEG raportate în funcție de forma de acordare, în perioada anilor 2018-2020

Nr.	Forma de acordare	2018		2019		2020	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	73 506	28.68	144 373	29.49	124 215	24.71
2.	Alocații bugetare	609	0.24	146 112	29.84	147 093	29.26
3.	Anulare sau preluare de datorii	1 710	0.67	0	0	0	0
4.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	7 215	2.82	18 476	3.77	8 321	1.66
5.	Împrumuturi în condiții preferențiale	56 511	22.05	79 772	16.29	98 375	19.57
6.	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	19 121	7.46	17 368	3.55	32 672	6.50
7.	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	5 675	2.21	3 551	0.73	18 728	3.73
8.	Renunțare la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	0	0	0	0	4 554	0.91
9.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	91 939	35.87	79 949	16.33	68 803	13.69
	TOTAL	256 285	100	489 600	100	502 761	100

În anul 2020, ponderea măsurilor de sprijin pentru prestarea SIEG în formă de *subvenții și/sau subsidii și alocații bugetare* au cumulat circa 54% din valoarea total raportată de către furnizori. Valoarea ajutorului oferit sub formă de *subvenții și/sau subsidii* a diminuat cu circa 14% comparativ cu anul 2019, ce a fost cauzat inclusiv de finalizarea implementării unor măsuri de sprijin în perioada de raportare și diminuarea volumului unor ajutoare individuale acordate întreprinderilor. Cea mai semnificativă măsură de sprijin sub formă de subvenții și/sau subsidii a fost acordată Centrului Republican Experimental de Protezare, Ortopedie și Reabilitare de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Se remarcă faptul, că această măsură de sprijin reprezintă ajutor de stat existent.

Măsurile de sprijin pentru prestarea SIEG raportate pentru anul 2020 sub formă de **alocații bugetare** au înregistrat o creștere de 992 mii lei sau 0.67% comparativ cu anul precedent de raportare. Nivelul cuantumului ajutorului nominalizat a fost determinată de măsura de sprijin oferită Î.M. „Parcul Urban de Autobuze” în vederea compensării serviciilor de transport public prestate în municipiul Chișinău.

În anul 2020 s-a redus cu circa 55% valoarea ajutoarelor oferite sub formă de **scutiri, reduceri, amânări sau eşalonări la plata impozitelor, taxelor și a altor plăți obligatorii** în raport cu 2019, ce a fost determinat de finalizarea aplicării facilității fiscale acordate la importul autobuzelor pentru Î.M. “Parcul Urban de Autobuze”, mun.Chișinău.

Măsurile de sprijin pentru prestarea SIEG au fost raportate în proporție de 19.57% sub formă de **împrumuturi în condiții preferențiale**, acordate ca urmare accesării fondurilor externe oferite de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Asociația Internațională pentru Dezvoltare, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Europeană de Investiții. În anul 2020 au continuat a fi acordate împrumuturi la dobânzi preferențiale în cadrul schemelor de ajutor de stat autorizat de către Consiliul Concurenței, și anume pentru: 1) îmbunătățirea eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, destinația împrumutului fiind îmbunătățirea eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică – beneficiar S.A. ”Termoelectrica”; 2) realizarea Proiectului ”Sistemul termoelectric al mun. Bălți (S.A.”Cet-Nord”), cu scopul de a îmbunătăți eficiența energetică, reduce costurile operaționale și de a îmbunătăți furnizarea serviciilor de alimentare cu energie termică în mun.Bălți - beneficiar S.A.”Cet-Nord”.

Valoarea ajutoarelor de stat și minimis oferite în anul 2020 sub formă de **garanții în condiții preferențiale** a înregistrat o pondere de 6.50% din volumul ajutorului total oferit pentru prestarea SIEG. Valoarea măsurilor de sprijin acordate sub forma dată au avut o evoluție pozitivă în raport cu anii precedenți, ceea ce a fost determinat în special de majorarea valorii ajutorului de stat oferit S.A. ”Apă-Canal Chișinău” în cadrul implementării programului de investiții prioritare prevăzut de Studiul de Fezabilitate la Programul de alimentare cu apă și tratare a apelor uzate în municipiul Chișinău. Totodată, în anul 2020 a continuat acordarea și a ajutorului de stat oferit Î.M. “Direcția de Troleibuze din Bălți” în vederea modernizării transportului public electric.

Majorarea în anul 2020 a ajutorul oferit sub formă de **investiții ale furnizorului** (dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent) a fost determinată de

implementarea unor noi măsuri de ajutor de stat, în vederea prestării serviciilor de alimentare cu apă, canalizare etc.

Valoarea ajutoarelor oferite sub formă de **reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate** a diminuat cu circa 14% în anul 2020 față de anul 2019. Această tendință a fost determinată, inclusiv de finalizarea aplicării unor măsuri de sprijin. Măsurile de sprijin au constat în transmiterea în gestiune economică a rețele de apeduct, canalizare, fântâni arteziene și alte mijloace fixe și bunuri, cât și transmiterea în folosință a încăperilor și suprafețelor amenajate etc. Beneficiari de bază ai acestor măsuri de sprijin sunt întreprinderile care prestează servicii: de alimentare cu apă și canalizare, salubritate, poștale, transport public etc.

Pentru perioada de raportare, a fost prezentată informație referitor la ajutorul de stat oferit sub formă de **renunțare la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial**, aceasta a constituit circa 1% din valoarea raportată. Măsura de sprijin a constat în renunțarea la profitul obținut de către Î.M. “Regia Autosalubritate”, în perioada anilor 2018-2019, pentru achiziționarea tehnicii utilitare, pentru colectarea și transportarea deșeurilor.

În anul 2020, **89 de autorități publice centrale și locale** au oferit măsuri de sprijin pentru prestarea SIEG. Se remarcă faptul că atât după numărul de măsuri de sprijin raportate cât și după valoarea ajutorului, cea mai mare pondere a fost oferită de către APL. Din numărul total de măsuri de sprijin raportate circa 99% au fost oferite de către APL. Ca pondere valorică circa 70% din valoarea ajutorului raportată pentru SIEG a fost acordat de către APL.

Ajutoarele oferite pentru prestarea SIEG continuă a fi una din direcțiile prioritare ale statului spre care sunt orientate măsurile de sprijin în vederea corectării unor eșecuri a pieței.

3.3. Măsurile de sprijin acordate în contextul pandemiei COVID-19

În anul 2020, toate economiile din lume au fost afectate de criza pandemică COVID-19. Diferitele restricții adoptate de state au avut impact imediat atât asupra cererii, cât și asupra ofertei și a afectat întreprinderile și angajații acestora. Astfel, un răpuns economic imediat din partea statului a fost crucial pentru a atenua aceste repercusiuni negative asupra economiei.

Efectele pandemiei COVID-19 au avut impact și asupra economiei Republicii Moldova. În vederea susținerii mediului de afaceri din Republica Moldova, statul a oferit ajutoare de stat întreprinderilor.

Se remarcă faptul că potrivit art. 4 din Legea cu privire la ajutorul de stat, ajutoarele destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de

alte situații excepționale sunt considerate a fi compatibile cu mediul concurențial normal și sunt exceptate de la obligația de notificare către Consiliul Concurenței. Așadar, măsurile de sprijin oferite întreprinderilor în contextul pandemiei COVID-19 au fost doar raportate autorității de concurență.

Valoarea măsurilor de sprijin oferite în contextul pandemiei COVID-19 a constituit 64 524 mii lei sau 0.03% din PIB, ce a reprezentat 4.73% din volumul total al ajutorului de stat raportat.

Furnizorii de ajutor de stat au raportat **50 de măsuri de sprijin** oferite pentru susținerea întreprinderilor în contextul pandemiei COVID-19. Din numărul total de măsuri de sprijin raportate, trei scheme de ajutor au fost implementate de către APC. Prin urmare, cele mai multe ajutoare au fost oferite de către APL. Cât privește din punct de vedere a valorii, APL au oferit circa 8% din valoarea totală raportată.

De măsurile date de sprijin **au beneficiat 2 257 de întreprinderi**, iar **mediana valorii ajutorului** per entitate a fost de 1 764 lei. Principalii beneficiari ai ajutorului de stat oferit în contextul pandemiei COVID-19 au fost ÎMM, fiind circa 97% din numărul total. O astfel de structură a beneficiarilor ajutorului, **conform tipului** acestora, este explicabilă prin faptul că ÎMM sunt supuse unui risc mai mare în raport cu efectele pandemiei asupra economiei. În acest sens, au fost oferite și măsuri de sprijin orientate direct către ÎMM: ”Garanție financiară oferită din Fondul de Garantare a Creditelor destinată ÎMM-lor afectate de criza pandemică COVID-19” implementată de către Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii; ”COVID-19 -răspuns de urgență și suport pentru Întreprinderi Micro, Mici și Mijlocii” implementată de către Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă. La fel și unele APL au implementat scheme de ajutor pentru susținerea ÎMM în limita unității sale administrativ-teritoriale.

Potrivit **sectoarelor economiei naționale**, de cea mai mare pondere din valoarea măsurilor de sprijin oferite în contextul pandemiei au beneficiat întreprinderile care desfășoară activitatea în sectorul industriei prelucrătoare (circa 32% din valoarea totală).

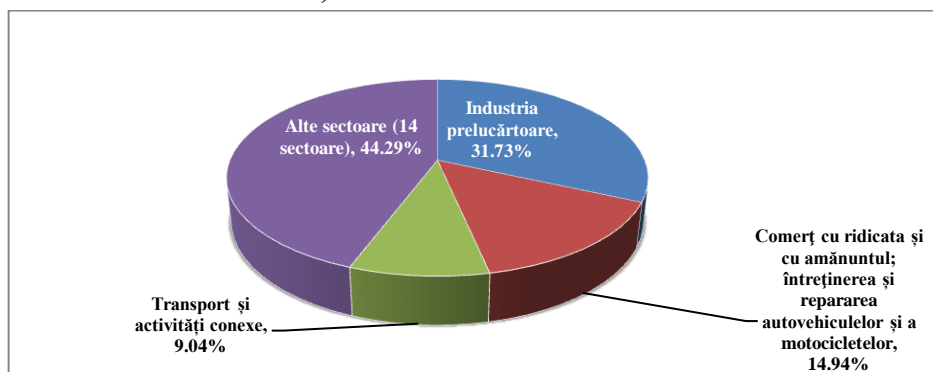

Figura 7. Structura ajutoarelor de stat oferite în contextul pandemiei COVID-19

Potrivit **modalității de implementare** a ajutoarelor de stat, cele mai multe măsuri de sprijin pentru susținerea întreprinderilor în contextul COVID-19 au fost oferite prin intermediul schemelor de ajutor de stat, constituind circa 62% din total. Din perspectiva valorii, de asemenea, cea mai mare pondere a ajutorului a fost acordată prin intermediul schemelor de ajutor de stat (circa 99%). Cea mai semnificativă schemă de ajutor de stat, din punct de vedere valoric a fost ”Subvenționarea șomajului tehnic și/sau staționare în perioada stării de urgență” implementată de către Serviciul Fiscal de Stat în baza Legii nr. 56/2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activității de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative. La această schemă de ajutor de stat au accesat 415 de beneficiari din diferite sectoare ale economiei.

Conform **formeii de acordate** a ajutorului de stat pentru COVID-19, circa 92.2% din valoarea totală a fost raportată sub formă de subvenții și/sau subsidii. Aceasta a fost determinată de quantumul resurselor publice oferite prin intermediul schemei ”Subvenționarea șomajului tehnic și/sau staționare în perioada stării de urgență”, implementată de către Serviciul Fiscal de Stat.

Circa 7.5% din valoarea ajutorului de stat a fost raportată sub formă de facilități fiscale, acestea fiind scutiri sau reduceri la taxele locale stabilite de către APL. Cât privește celelalte forme de acordare a ajutorului de stat, acestea au constituit cumulativ 0.3% din total.

Ajutorul de stat oferit în contextul pandemiei COVID-19 a constituit unul din instrumentele utilizate de către stat în vederea susținerii întreprinderilor. Preponderent acestea au fost oferite sub formă de cheltuieli bugetare, ceea ce este conform bunelor practici internaționale în domeniu. Principalii beneficiari ai acestor măsuri de sprijin au fost IMM, fiind supuse celor mai mari riscuri în astfel de condiții.

Capitolul IV. MONITORIZAREA AJUTOARELOR DE STAT AUTORIZATE

Monitorizarea ajutoarelor de stat în derulare este una din atribuțiile Consiliului Concurenței. Potrivit art. 20 din Legea cu privire la ajutorul de stat și pct. 84 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat (adoptat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1/2013). Consiliul Concurenței monitorizează, atât ajutoarele de stat în derulare pentru a verifica respectarea prevederilor actelor juridice în baza cărora acestea au fost acordate, cât și deciziile de autorizare pe care acesta le-a emis.

În continuare vor fi prezentate principalele constatări privind ajutoarele de stat autorizate și suspuse monitorizării în anul 2020, ținând cont și de riscul acestora de a distorsiona mediul concurențial.

1) Ajutor de stat pentru dezvoltare regională

Monitorizarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională a fost efectuată în conformitate cu criteriile de evaluare prezentate în Regulamentul privind ajutorul de stat pentru dezvoltare regională, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 4/2013 (publicat în MO nr. nr.228-232 din 18.10.2013) și de condițiile stabilite în deciziile de autorizare a ajutorului. În general, principalele condiții de acordare a ajutorului de stat pentru dezvoltare regională sunt:

- intensitatea ajutorului de stat - până la 50% din costul efectiv suportat (pentru întreprinderi mijlocii -60%, pentru întreprinderi mici – 70%);
- contribuția beneficiarului – cel puțin 25% din costurile eligibile;
- menținerea investiției în cauză în regiune pe o perioadă – minimum de 5 ani pentru întreprinderile mari și minimum 3 ani pentru ÎMM;
- numărul de noi locuri de muncă create.

Pentru anul 2020 au fost supuse monitorizării 11 ajutoare de stat autorizate pentru dezvoltare regională, inclusiv o măsură de sprijin nu a fost implementată în perioada de raportare.

1.1. Ajutor de stat acordat pentru crearea/dezvoltarea parcurilor industriale (PI "Trivineta Cavi Development", PI "Edineț", PI „FAIP”, PI "Comrat" și PI "CAAN")

Indicatori de rezultat obținuți de către administratorii PI (beneficiarii ajutorului de stat) ținând cont de prevederile Regulamentul privind ajutorul de stat pentru dezvoltare regională sunt prezentate în tabelul 15.

Indicatorii de rezultat obținuți de la data acordării ajutorului de stat până la data de 31.12.2020

Nr. ord	Denumirea întreprinderii	Denumirea PI	Valoarea investițiilor realizate în cadrul PI, mii lei	Contribuția beneficiarului, %	Intensitatea ajutorului, %
1.	SRL "La Trivineta Cavi Development"	PI "Trivineta Cavi Development"	535 398	92	8
2	SRL "Eco-Garant"	PI "Edineț"	566 901	6	4
3.	SRL "Venador-Prim"	PI „FAIP”	14 313	35	45
4.	ÎM „Gospodăria Locativ –Comunală”	PI "Comrat"	93 2020	0.001	33
5.	SA "CAAN"	PI "CAAN"	12 187	39	6

Sursa: Informația prezentată de Ministerul Economiei

Reieșind din informația prezentată în tabelul 15, s-a constatat faptul că contribuția a doi beneficiari ai ajutorului de stat este inferioară limitei de 25% prevăzute în Regulamentul privind ajutorul de stat pentru dezvoltare regională. Totodată, în cadrul monitorizării ajutorului de stat au fost identificate și alte carențe în implementare deciziilor de autorizare a ajutoarelor despre care urmează a fi informat și Ministerul Economiei, inclusiv de a fi examinate mai detaliat prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat .

1.2. Creditul de asistență oferit Guvernului Republicii Moldova de către Guvernul Republicii Polone pentru realizarea proiectelor în domeniul agriculturii, procesării produselor alimentare (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-4 din 23.02.2017)

În anul 2020 a continuat finanțarea beneficiarilor selectați în cadrul proiectelor: BC "Victoriabank" SA și SRL "Euroforța". Împrumuturile acordate acestora au fost utilizate conform Manualului Operațional al programului, ceea ce a fost confirmat prin documentele prezentate de către furnizor.

1.3. Măsura de sprijin acordată de Comitetul executiv al Găgăuziei - Î.M. „Vitapharm-Com” S.R.L. (Deciziile Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-15/18-55 din 05.07.2018 și nr. ASR-35 din 23.05.2019)

Cu referire la măsurile de sprijin acordate Î.M. „Vitapharm-Com” S.R.L. s-a constatat faptul că, intensitatea maxim admisibilă pentru ajutoarele de stat pentru dezvoltare regională, în condițiile cumulului de ajutoare de stat pentru același beneficiar, nu este depășită. Totodată, întru realizarea investițiilor necesare pentru implementarea proiectului (procurarea echipamentului de fabricare a medicamentelor în conformitate cu cerințele GMP), ÎM „Vitapharm-Com” SRL a achiziționat și a instalat echipamente și utilaje necesare pentru activitatea de producere.

1.4. Schema de ajutor de stat "Moldova IT Park" (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-17 din 29.03.2018)

În anul 2020, de măsurile de sprijin oferite prin intermediul schemei date de ajutor de stat au beneficiat 342 de rezidenți ai parcului. Volumul investițiilor în activitatea rezidenților a atins nivelul de 116.8 milioane lei, înregistrând o creștere cu 27% comparativ cu anul 2019.

La sfârșitul anului 2020, în cadrul companiilor rezidente Moldova IT Park au activat 12 024 angajați, ceea ce depășește cu 2 318 angajați sau cu 32.5% valoarea înregistrată în 2019 și aproape dublu comparativ cu primul an de activitate a parcului. Ponderea angajaților direct implicați în desfășurarea activităților IT s-a păstrat la același nivel pe parcursul celor 3 ani analizați (circa 88% din numărul total de salariați în cadrul companiilor rezidente).

1.5. Schema de ajutor de stat privind stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-73 din 11.10.2018)

În anul 2020, de măsuri de sprijin prin această schema de ajutor de stat au beneficiat 249 de întreprinderi. Valoarea investițiilor efectuate în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare a fost de peste 1 411.7 mil. lei. În rezultatul investițiilor efectuate de producătorii agricoli, au fost achiziționate utilaje, după cum urmează: frigidere create și modernizate, case de ambalare create și modernizate, procesarea fructelor, uscarea fructelor, procesarea și uscarea cerealelor, procesarea primară/finită a laptelui, procesarea primară/finită a cărnii și procesarea primară/finită a mierii.

2) Ajutor de stat pentru prestarea SIEG

Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru prestarea SIEG se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general.

Ajutorul de stat pentru prestarea SIEG a fost acordat în vederea asigurării/îmbunătățirii infrastructurii (care la momentul acordării ajutorului de stat se afla într-o stare precară sau nu exista deloc) pentru prestarea serviciului de alimentare cu apă, canalizare, salubritate pentru locuitori, îmbunătățirea condițiilor de trai a populației, îmbunătățirea calității apelor, protecția mediului înconjurător, ridicarea nivelului social și igienic al populației; furnizarea serviciului public de radiodifuziune; prestarea serviciilor publice de transport, fiind necesare pentru a opera în condiții normale de continuitate și siguranță a serviciului public.

Prin urmare, ajutoarele de stat oferite pentru prestarea SIEG, în special cele direcționate spre asigurarea/îmbunătățirea infrastructurii, implică riscuri mai

mici de a distorsiona mediul concurențial în raport cu ajutoarele acordate pentru alte obiective.

Pentru anul 2020 au fost supuse monitorizării 13 măsuri de sprijin acordate pentru prestarea SIEG. Peste 50% din numărul total de ajutoare de stat supuse monitorizării au fost oferite în vederea prestării serviciului de alimentare cu apă și canalizare. Implementarea măsurilor de sprijin nominalizate, în mod general, au contribuit la creșterea numărului consumatorilor serviciilor respective, îmbunătățirea infrastructurii din localitate, etc. Totodată, au fost oferite ajutoare de stat pentru evacuarea deșeurilor, transportului public electric și furnizarea serviciului public regional de radiodifuziune și alte servicii publice.

Se precizează faptul că toate măsurile de sprijin au fost raportate Consiliului Concurenței, în conformitate cu art. 19 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

3) Ajutor de stat pentru instruirea angajaților și crearea de noi locuri de muncă

Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 5/2013 (publicat MO nr. 228-232 art. 1531 din 18.10.2013). Ținând cont de măsura de sprijin monitorizată, principalele condiții de acordare a ajutorul de stat pentru crearea de noi locuri de muncă sunt:

- intensitatea ajutorului nu depășește 50% din costurile eligibile pentru încadrarea în câmpul muncii a lucrătorilor defavorizați și 75% din costurile eligibile pentru încadrarea în câmpul muncii a lucrătorilor cu dezabilități;
- încadrarea în câmpul muncii a lucrătorilor defavorizați, cu dezabilități;
- durata minimă de menținere a locului de muncă etc.

3.1. Schema de ajutor de stat privind acordarea subvențiilor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă, în baza prevederilor art. 33, 34, 36, 38, 40 din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-14 din 29.04.2020)

Ca urmare a implementării schemei de stat privind acordarea subvențiilor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă, în baza prevederilor art. 33, 34, 36, 38, 40 din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj au fost obținute următorii indicatori de rezultat, conform tabelului de mai jos:

Indicatorii de rezultat al implementării schemei de ajutor de stat

Nr. ord.	Scopul măsurii de sprijin	Suma alocată, mii lei	Indicatorii
1.	Instruirea la locul de muncă în cadrul unității (art. 33)	58	Au fost încheiate contracte cu privire la instruirea la locul de muncă în cadrul unității cu 14 agenți economici, fiind înmatriculați 48 de șomeri.
2.	Stagiul profesional (art. 34)	400	Au fost încheiate contracte cu 34 de agenți economici pentru antrenarea la formarea profesională prin stagiul profesional a 80 de șomeri, din care 34 de șomeri au fost angajați în câmpul muncii.
3.	Subvenționarea locurilor de muncă (art.36)	1 894	Au fost angajați în câmpul muncii 250 de șomeri (114 femei sau 45.6%). Cele mai multe persoane angajate prin măsura dată fac parte din categoria 50 ani+ (191 de persoane) și 41 persoane cu dizabilități, etc.
4.	Subvenții pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități (art. 38)	172	Au beneficiat de ajutor 4 întreprinderi pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă și angajarea a 4 persoane cu dizabilități.
5.	Susținerea proiectelor de inițiative locale (art. 40)	-	-

Sursa: Informația prezentată de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

În anul 2020, valoarea totală a ajutorului de stat acordat conform art. 33, 34, 36 și 38 din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj a constituit 2 524.5 mii lei.

3.2. Schema de ajutor de stat privind acordarea subvențiilor pentru crearea locurilor de muncă (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-46-18-27 din 24.04.2019)

Unicul beneficiar al schemei date de ajutor de stat a fost ”SE Bordnetze” SRL, valoarea ajutorului de stat acordat acestuia fiind de 21 240 mii lei. În cadrul monitorizării ajutorului de stat au fost identificate unele carențe în implementare deciziei de autorizare a schemei de ajutor de stat, care urmează a fi examinate mai detaliat în continuare prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat.

4) Ajutor pentru întreprinderi mici și mijlocii

Ajutorul de minimis pentru IMM este oferit cu respectarea Regulamentului privind ajutorul de stat acordat întreprinderilor mici și mijlocii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 10/2013 (publicat în MO nr. 252-257 din 08.11.2013) și Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 01/2020 (publicat în MO nr. 279-284 din 30.10.2020).

Măsurile de sprijin acordate din Fondul de Garantare a Creditelor pentru produsul de garantare întreprinderi active și întreprinderi nou create (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER- 25 din 18.06.2020)

În cadrul alinierii schemelor de ajutor de stat existent, s-a constatat că măsurile de sprijin acordate din Fondul de Garantare a Creditelor pentru produsul de garantare întreprinderi active și întreprinderi nou create, constituie schemă de ajutor de minimis acordat IMM, în sensul Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat (prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-25 din 18.06.2020). Conform aceleiași decizii, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii urma să stabilească comisionului de piață la garanțiile financiare emise de către aceasta.

Cu referire la faptul că măsura de sprijin analizată constituie ajutor de minimis, impactul acesteia asupra mediului concurențial fiind nesemnificativ, în cadrul monitorizării acesteia a fost verificată respectarea condițiilor impuse în decizia Plenului Consiliului Concurenței.

Ca urmare a monitorizării ajutorului sus nominalizat s-a constatat faptul că furnizorul a stabilit comisionul estimativ de piață pentru garanțiile financiare emise, care va fi anual ajustat reieșind din costurile suportate. Se precizează faptul că, valoarea comisionului estimativ de piață este valoare de referință pentru determinarea valorii ajutorului oferit întreprinderilor de către stat.

5) Ajutor de stat pentru protecția mediului

Monitorizarea ajutoarelor de stat destinate protecției mediului înconjurător a fost efectuată ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru protecția mediului (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 9/2013, publicat în MO 258-261 din 15.11.2013). Potrivit prevederilor Regulamentului menționat, acordarea ajutorului de stat pentru protecția mediului poate fi justificată în cazul în care prin măsurile de ajutor se obține un nivel mai ridicat al protecției mediului decât cel care s-ar obține în absența ajutorului în cauză, iar efectele pozitive ale ajutorului sunt mai mari decât efectele sale negative în ceea ce privește denaturarea concurenței, luând în considerare principiul “poluatorul plătește”.

Pentru anul 2020 au fost supuse monitorizării 3 scheme de ajutor de stat implementate de către Agenția pentru Eficiență în Energetică. În general, schemele de ajutor de stat implementate de către Agenția pentru Eficiență în Energetică au fost orientate spre domeniul eficienței energetice și valorificării resurselor regenerabile.

Prin intermediul schemei de ajutor de stat "Proiecte-pilot în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor regenerabile de energie" (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-19 din 22.05.2017) și schemei de ajutor de stat "Apel de propuneri de proiect nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă" (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-43 din 09.09.2020) au fost finanțate două proiecte, care se află în executare.

Cât privește implementarea schemei de ajutor de stat "Apel de propuneri de proiect nr. 3 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă adresat solicitanților de finanțare din sectorul public" (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO - 09 din 15.03.2016), în cadrul monitorizării s-a constatat respectarea nivelului intensității și a contribuției prevăzute în Regulamentul privind ajutorul de stat pentru protecția mediului (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 9/2013) de către beneficiarii proiectului.

6) Ajutor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare

Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru cercetare-dezvoltare și inovare se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 8 din 30.08.2013, publicat în MO 276-280 din 29.11.2013). Ajutoarele pentru proiectele de cercetare-dezvoltare sunt considerate compatibile cu mediul concurențial normal, cu condiția îndeplinirii criteriilor privind categoriile de cercetare, intensitatea ajutoarelor, costurile eligibile, valoarea ajutorului și forma acordării.

Subvenții pentru proiectele de inovare și transfer tehnologic și proiectele de dezvoltare a infrastructurii de inovare (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-9 din 03.04.2017)

În cadrul monitorizării prezentei scheme de ajutor de stat, s-a constatat faptul că de această măsură de sprijin au beneficiat 12 entități, în valoare totală de 5 512 mii lei. Intensitatea ajutorului de stat acordat celor 12 beneficiari raportați nu a depășit 50% din valoarea proiectului, astfel fiind respectate condițiile stabilite în decizia de autorizare.

7) Ajutor pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate

Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru salvarea beneficiarilor se efectuează ținând cont de prevederile din Regulamentul privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 6 din 30.08.2013, publicat în MO 243-247 din 01.11.2013).

7.1. Ajutor de stat acordat SA "Banca de Economii", BC "Banca Socială" SA și BC "UNIBANK" SA (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-68 din 11.12.2015)

În anul 2020 a continuat monitorizarea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-68 din 11.12.2015 privind recuperarea ajutorului de stat de către BNM și Ministerul Finanțelor.

Potrivit informației prezentate de către BNM, de la data retragerii licenței și până la data de 31.12.2020, inclusiv cele 3 bănci comerciale au efectuat rambursări cumulative în sumă totală de 2 557 mil. lei, după cum urmează: S.A. "Banca de Economii"- 1 472 mil.lei, BC "Banca Socială" S.A. - 764 mil.lei și BC "UNIBANK" S.A. - 321 mil.lei. Decizia urmează a fi monitorizată în continuare de către Consiliul Concurenței până la recuperarea totală a ajutorului de stat de către BNM și Ministerul Finanțelor.

7.2. Măsura de sprijin acordată de Comitetul Executiv al Găgăuziei - ÎM "Marigold" SRL (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-14/18-50 din 28.06.2018)

Potrivit informației prezentate, prin decizia Judecătoriei Comrat, oficiul Ciadâr-Lunga din 02.07.2021 (dosarul nr. 2i-14/2019), instanță de insolabilitate a dispus aplicarea planului procedurii de restructurare (aprobat de adunarea creditorilor ÎM "Marigold" SRL) și a fost desemnat administrator al procedurii de insolabilitate ÎM "Marigold" SRL în procedura planului de restructurare. Cu referire la planul de restructurare, întreprinderea a inițiat producerea unor noi tipuri de produse. Totodată, în cadrul monitorizării au fost prezentați principalii indicatori economico-financiari ai ÎM "Marigold" SRL pentru anul 2020. Conform informației din declarația privind valoarea ajutorului de minimis primit din 05.08.2021, ÎM "Marigold" SRL nu a beneficiat de un alt ajutor de stat pentru restructurare, fiind respectate astfel prevederile pct. 9 din Regulamentul privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate.

7.3. Ajutor de stat acordat pentru redresarea situației financiar-economice a ÎS Compania Aeriană "Air Moldova" (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-43 din 14.09.2017)

În conformitate cu prevederile contractului nr. 1/17-AL din 15.09.2017, încheiat de Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și Î.S. C.A. „Air Moldova”,

Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” urmează să întreprindă măsurile necesare în vedere executării obligației de returnare a împrumutului acordat. Iar, în cazul imposibilității de soluționare a litigiilor pe calea negocierilor, litigiul va fi examinat de către instanța judecătorească competentă a Republicii Moldova conform legislației în vigoare la data apariției litigiului. În sensul art. 14 alin. (1) din Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, responsabil de returnarea ajutorului de stat acordat Î.S. C.A. „Air Moldova” este furnizorul ajutorului de stat, în cazul dat Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”.

8) Ajutor de stat pentru obiectivele sectoriale

8.1. *Ajutor de stat acordat Întreprinderii de Stat Publicația Periodică - Ziarul „БЕСТИ ГАГАУЗИИ” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-96 din 19.12.2019)*

În anul 2020, Întreprinderii de Stat Publicația Periodică - Ziarul „БЕСТИ ГАГАУЗИИ” a beneficiat de ajutor de stat în valoare de 1 030 mii lei. Măsura de sprijin a fost direcționată spre editarea buletinului oficial ”Ekspres-Kanon”, fiind publicate 154 de numere de reviste în 44 de ediții. Astfel, acordarea ajutorului a fost realizată în condițiile deciziei de autorizare a ajutorului de stat.

8.2. *Ajutor de stat acordat ÎS „Calea Ferată din Moldova” în vederea achiziției locomotivelor și restructurării infrastructurii feroviare (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-44 din 02.07.2015)*

În anul 2020 a continuat implementarea Proiectului de achiziții a locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare. În acest sens, au fost procurate 12 locomotive marfare și a fost reînnoit depoul de locomotive Basarabeasca.

8.3. *Schema de ajutor de stat acordat în vederea finanțării producției de filme de toate genurile, dezvoltării proiectelor cinematografice, distribuirii filmelor, participării filmelor autohtone și a cineaștilor din Republica Moldova la festivaluri internaționale, organizării festivalurilor și a evenimentelor cinematografice în Republica Moldova (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-01 din 18.01.2019)*

Măsura de sprijin analizată contribuie la implementarea Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a culturii ”Cultura 2020”. De măsura dată de sprijin au beneficiat 11 întreprinderi, în valoare totală de - 5 026 mii lei.

8.4. *Schema de ajutor de stat privind acordarea subvențiilor teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice de stat (Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASS-100 din 19.12.2019)*

Măsura de sprijin contribuie la protejarea, valorificarea și conservarea patrimoniului cultural al țării. De măsura dată de sprijin au beneficiat 18 entități, în valoare totală de 187 708 mii lei. Peste 50% din valoarea ajutorului de stat raportat a fost direcționată teatrelor.

Măsurile de sprijin urmează a fi monitorizate de către Consiliul Concurenței sub aspectul respectării prevederilor actelor normative din domeniul ajutorului de stat și a deciziilor de autorizare. În acest sens, urmează a fi aplicate instrumentele prevăzute de legislația în vigoare.

Capitolul V. IMPLEMENTAREA SISTEMULUI INFORMAȚIONAL AUTOMATIZAT "REGISTRUL AJUTOARELOR DE STAT"

În vederea realizării angajamentului asumat prin art. 342 din Acordul de Asocierie și de necesitatea creșterii transparenței în operațiunile de acordare a ajutorului de stat a fost instituit SIRASM.

SIRASM reprezintă totalitatea mijloacelor software, hardware, informaționale și organizaționale a sistemelor de transmitere a datelor, tehnologiilor de utilizare a lor, normelor de drept și infrastructurii pentru susținerea informațională a notificării, evidenței, monitorizării și raportării ajutoarelor de stat.

Principalele funcții ale SIRASM pot fi divizate în următoarele grupuri: introducerea și actualizarea informațiilor și furnizarea informațiilor către terțe persoane.

În decembrie 2020 a fost lansată noua versiune SIRASM, actualizată cu suportul Băncii Mondiale, având ca scop eficientizarea procesului de notificare și raportare a ajutoarelor de stat și de minimis ca: depunerea notificărilor online a ajutorului de stat, raportarea ajutoarelor de stat și de minimis; remiterea de către furnizori a schemelor de ajutor de minimis; evidența ajutoarelor de minimis acordate; comunicarea online între Consiliul Concurenței și furnizori; sistematizarea informației privind ajutoarele de stat și de minimis acordate după diferite criterii; prezentarea informației/generarea rapoartelor statistice în baza de criterii sub diferite modalități privind ajutoarele acordate (tabel, grafice) etc. Un alt avantaj este interoperabilitatea cu alte baze de date (ex: Registrul actelor APL, Registrul întreprinderilor etc).

Figura 8. Interfața SIRASM

Pe parcursul anului a fost acordat acces la 140 de furnizori de ajutor de stat, în total, 1 245 de furnizori fiind conectați la sistem.

În perioada de raportare, toți furnizorii de ajutor de stat și de minimis au raportat măsurile de sprijin prin intermediul sistemului online. Pe parcursul anilor 2016-2020, ponderea furnizorilor care au raportat ajutoarele de stat prin intermediul SIRASM este prezentată în figura nr.9.

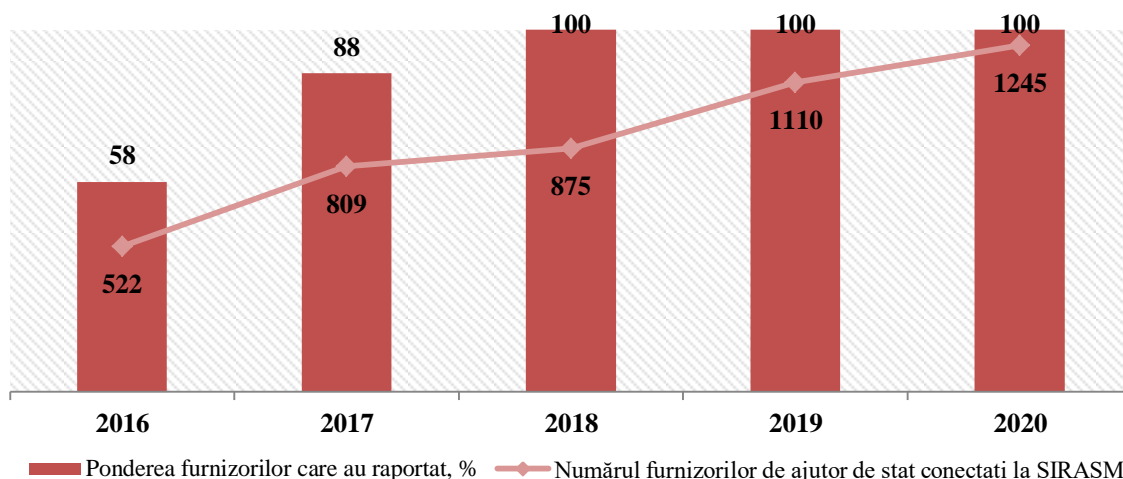

Figura 9. Furnizorii care utilizează SIRASM

Tendința de majorare a numărului de autorități publice care utilizează SIRASM a fost determinată inclusiv de acțiunile de promovare a culturii concurențiale în domeniul ajutorului de stat realizate prin organizarea consultațiilor și ședințelor online cu furnizorii. Acest fapt contribuie la transparența în procesul de colectare și analiza datelor privind ajutoarele de stat și de minimis acordate.

Implementarea eficientă a SIRASM în procesul de notificare și raportare a ajutoarelor de stat de către furnizorii de ajutor de stat va contribui și în continuare la: a) asigurarea cu date de acces a furnizorilor ajutoarelor de stat și oferirea în regim permanent a suportului informațional în vederea utilizării SIRASM în mod eficient; b) promovarea utilizării SIRASM de către furnizorii ajutoarelor de stat, în procesul de notificare și raportare a ajutoarelor de stat, astfel încât să fie eficientizat procesul de implementare a legislației cu privire la ajutorul de stat; c) actualizarea în timp util a informației din Registrul ajutoarelor de stat.

DIRECȚII DE PERFEȚIONARE A POLITICII CONCURENȚIALE ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT

Cu referire la evoluția ajutorului de stat raportată pentru anul 2020 și ținând cont de angajamentele asumate de către Republica Moldova prin Acordul de Asociere, direcțiile prioritare pentru următoarea perioadă vor fi:

- alinierea schemelor de ajutor de stat existente în colaborare cu furnizorii de ajutor de stat. Se precizează că, alinierea schemelor de ajutor de stat existente reprezintă o responsabilitate nu doar al Consiliului Concurenței, dar și al APC și APL, în conformitate cu Acordul de Asociere și Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017-2020;
- reexaminarea de către Ministerul Finanțelor a măsurilor de sprijin acordate sub formă de facilități fiscale prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat;
- elaborarea și modificarea actelor normative în vigoare conform acquis-ul UE în materie de ajutor de stat. În acest sens se precizează că actele normative ale UE în domeniul ajutorului de stat sunt modificate la o anumită perioadă de ani. Astfel în vederea realizării angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere. Consiliul Concurenței va armoniza actele normative cu noile prevederi din legislația UE în domeniu respectiv;
- ridicarea culturii concurențiale în partea ce ține de ajutor de stat, atât în cadrul autorităților publice, cât și a întregii societăți.

Acordarea ajutorului de stat în corespundere cu prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat va contribui la corectarea eșecurilor pieței, la creșterea competitivității întreprinderilor, crearea unui mediu concurențial normal, precum și la consolidarea economiei naționale în ansamblu.

ANEXA TEHNICĂ

Anexa tehnică oferă informații cu caracter general privind sfera de cuprindere a raportului, modul de încadrare a ajutoarelor de stat și de minimis pe obiective, categorii și forme, metode de evaluare a ajutoarelor de stat, precum și sursele de obținere a datelor care au fost utilizate.

Informațiile menționate au fost grupate pe Capitole:

I. Sfera ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis analizate în raport

II. Obiectivele ajutorului de stat și ajutoarelor de minimis

III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor

I. Sfera ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis analizate în raport

Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova a fost elaborat pe baza „Registrului ajutoarelor de stat”, întocmit conform raportărilor transmise de furnizorii de ajutor de stat, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat.

Ajutoarele de stat și de minimis raportate, care fac obiectul prezentului raport, intră sub incidența:

- Legii cu privire la ajutorul de stat
- Hotărârii Guvernului nr.1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat
- Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.01 din 06.08.2020
- Regulamentului privind Registrul ajutorului de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.3 din 30.08.2013

II. Obiectivele ajutorului de stat și ajutoarelor de minimis

Încadrarea pe obiective a ajutorului de stat (atât a alocațiilor efectuate în cadrul schemelor de ajutor, cât și a ajutoarelor individuale) s-a efectuat în conformitate cu obiectivul principal al acordării acestora.

III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor

Sursele obținerii datelor

Cifrele sunt exprimate în prețuri curente pentru moneda națională și în prețuri curente pentru Euro.

Cursul mediu anual de schimb utilizat leu/euro a fost preluat de pe pagina web oficială a BNM.

Pentru prezentarea informației privind ajutoarelor de stat și ajutoarele de minimis acordate în perioada de referință au fost utilizate actele normative care

conțin scheme de ajutor de stat și/ sau ajutoare individuale și scheme de ajutor de minimis și/ sau ajutoare individuale de minimis raportate de furnizori.

Raportările au fost solicitate în formă standard, conform Anexei nr.1 și Anexei nr.2 la Regulamentul privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1112/2016 și au cuprins următoarele elemente:

- Titlul ajutorului
- Baza legală
- Numărul ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Categoria ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Perioada în care se acordă ajutoare de stat în baza acestei măsuri (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Data la care a încetat acordarea ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)
- Obiectivele acordării ajutorului de stat/minimis
- Regiunea
- Originea ajutorului
- Forma de acordare a ajutorului de stat/minimis
- Descrierea formei de acordare a ajutorului de stat/minimis
- Tipul ajutorului de stat/minimis
- Condiții de acordare
- Beneficiarii și cuantumul ajutorului de stat/minimis
- Date privind modul de determinare a cuantumului ajutorului de stat/minimis
- Observații (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Alte informații și comentarii (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)
- Declarație (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)

Informații de pe paginile web oficiale a BNS și BNM:

- produsul intern brut;
- numărul populației;
- cursul mediu anual de schimb leu/euro.

Metodele de evaluare a elementului de ajutor

Cuantumul ajutorului de stat a fost determinat conform prevederilor din actele normative prin care s-a instituit o schemă de ajutor de stat/minimis sau s-a acordat un ajutor individual, totodată ținându-se cont de legislația secundară, respectiv, Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.1 din 30.08.2013).

**LISTA ACTELOR JURIDICE ÎN BAZA CĂRORA AU FOST
ACORDATE AJUTOARELE DE STAT RAPORTATE
ÎN BAZA CADRULUI GENERAL
PENTRU ANUL 2020**

1. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997, art. 103 alin. (1) pct. 10); Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28 lit. z¹); Hotărârea Guvernului nr.1165/2016 pentru aprobarea listelor materiei prime medicamentoase, materialelor, articolelor, ambalajului primar și secundar, utilizate la prepararea și producerea medicamentelor.
2. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997, art. 103 alin. (1) pct. 26).
3. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997, art. 103 alin. (1) pct. 32); Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28 lit. y¹).
4. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997, art. 124 alin. (18).
5. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997; Hotărârea Guvernului nr.1574/2002 pentru stabilirea volumului anual de alcool etilic nedenaturat, destinat utilizării în industria de parfumerie și cosmetică.
6. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997; Hotărârea Guvernului nr. 378/2017 cu privire la stabilirea cuantumului de alcool etilic nedenaturat destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină pentru anul 2017; Hotărârea Guvernului nr.454/2016 cu privire la stabilirea cuantumului de alcool etilic nedenaturat destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină pentru anul 2016; Hotărârea Guvernului nr.771/2016 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.454/2016; Hotărârea Guvernului nr. 18/2015 cu privire la stabilirea cuantumului de alcool etilic nedenaturat destinat utilizării în medicină pentru anul 2015.
7. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997, art.53 alin. (1); Hotărârea Guvernului nr.182/2013 privind aprobarea Listei organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, scutite de vărsare la buget a TVA aferentă mărfurilor produse și serviciilor prestate.
8. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997, art.53 alin. (3).
9. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997, art.49 lit. a), b) și c); Legea nr.440/2001 cu privire la zonele economice libere.
10. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997; Legea nr.77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației.
11. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259/2004; Legea nr.138/2007 cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare; Hotărârea Guvernului nr.196/2018 cu privire la

organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare; Hotărârea Guvernului nr.809/2015 cu privire la aprobarea Acordului de parteneriat dintre Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anul 2015.

12. Codul Vamal al Republicii Moldova nr.1149/2000, art. 126.
13. Legea nr.1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II din Codul fiscal, art.24 alin. (17).
14. Legea nr.1515/1993 cu privire la protecția mediului înconjurător, art. 85.
15. Legea nr.276/2017 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural; Hotărârea Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.
16. Legea nr.182/2010 cu privire la parcurile industriale, art. 12; Hotărârea Guvernului nr.440/2011 cu privire la acordarea titlului de parc industrial Societății pe Acțiuni „TRACOM”.
17. Legea nr.1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice.
18. Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28 lit. 1).
19. Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal, art. 4 alin. (18); Hotărârea Guvernului nr.819/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a unor categorii de facilități privind TVA conform prevederilor art. 103 alin. (7) din Codul fiscal nr. 1163/1997 și art. 4 alin. (18) lit. b) din Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal.
20. Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile; Hotărârea Guvernului nr.401/2012 cu privire la Fondul pentru Eficiență Energetică; Hotărârea Guvernului nr.45/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Eficiență Energetică.
21. Legea cinematografiei nr.116/2014.
22. Legea presei nr.243/1994; Hotărârea Guvernului nr.1128/2003 cu privire la fondarea revistei ”Moldova”.
23. Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de Hotărârea Guvernului nr.1276/2018 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă.
24. Legea nr.172/2019 bugetului de stat pentru anul 2020; Legea nr.72/2015 bugetului de stat pe anul 2015; Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dezabilități.
25. Legea nr.22/2015 privind ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare

în vederea realizării Proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare.

26. Legea nr.344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri); Legea UTA Găgăuzia nr.31/2018 cu privire la modificarea și completarea Legii UTA Găgăuzia nr.16-IX/VI din 08.12.2017 cu privire la bugetul pentru anul 2018; Legea UTA Găgăuzia nr.32/2018 cu privire la bugetul pentru anul 2019; Legea UTA Găgăuzia nr.48 din 17.12.2019 cu privire la bugetul pentru anul 2020; Hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr.18-VIII/I din 25.01.1996 privind înființarea ziarului regional al Găgăuziei; Hotărârea Prezidiului Adunării Populare a Găgăuziei nr.23-XX/II din 26.09.2000 privind publicarea suplimentului la ziarul „БЕСТИ ГАГАУЗИИ” – „Buletinul actelor oficiale ale Găgăuziei”.
27. Hotărârea Guvernului nr.381/2019 cu privire la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia; Hotărârea Guvernului nr.382/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării; Hotărârea Guvernului nr.53/2020 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării; ordinul ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr.233/2020 și nr.666/2020 cu privire la distribuirea mijloacelor financiare destinate proiectelor de consolidare instituțională în domeniile cercetării și inovării pentru anul 2020.
28. Hotărârea Guvernului nr.1145/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind subvenționare creării locurilor de muncă.
29. Hotărârea Guvernului nr.1133/2016 pentru aprobarea Manualului de operațiuni privind implementarea creditului de asistență oferit de Guvernul Republicii Polone;
30. Decizia CRD Centru nr.01/02 din 11.02.2016 privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Centru 2016-2020; Decizia Consiliului orășenesc Orhei nr.7/22 din 24.10.2014 cu privire la aprobarea Statutului ÎM „Servicii Comunal-Locative Orhei”; Decizia Consiliului orășenesc Orhei nr.44 din 04.05.2016 cu privire la darea în administrare a terenului; Decizia Consiliului orășenesc Orhei nr.5/12 din 07.06.2016 cu privire la subzona Orhei a Zonei Economice Libere Bălți; Decizia Consiliului orășenesc Orhei nr.6/2 din 05.07.2016 cu privire la negocierea și semnarea contractelor pentru desfășurarea activității de antreprenorial în subzona Orhei a Zonei Economice Libere Bălți.
31. Decizia nr.1/25 din 19.03.2015 „Cu privire la fondarea întreprinderii Municipale Centrul Stomatologic Municipal Chișinău”, Decizia nr.3/15 din

- 19.05.2015 „ Despre operarea de modificări în decizia Consiliului Municipal Chișinău nr.1/25 din 19.03.2015 ”Cu privire la fondarea Întreprinderii Municipale „Centrul Stomatologic Municipal Chișinău”.
32. Decizia Consiliului orășenesc Edineț nr.19/20 din 23.08.2013 ”Cu privire la crearea Parcului Industrial Edineț”.
33. Contract de arendă a pământului nr.166/2014 semnat de către UTA Găgăuzia, Primăria municipiului Comrat.

**VALOAREA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT
PE OBIECTIVE ȘI FORME DE ACORDARE**

(mii lei)

Obiectivul	2018							2019							2020							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12	13	14	15	16	17	18	21	22	23	24	25
Obiective orizontale	103661	10285	33183	214	0	0	1424	37093	76348	61633	5	0	0	6175	46170	10627	45340	0	0	0	0	0
Cercetare-dezvoltare și inovare	85948	10285	0	0	0	0	1424	0	76348	0	0	0	0	340	0	10627	0	0	0	0	0	0
Protecția mediului	11074	0	18363	0	0	0	0	8954	0	35502	0	0	0	0	15353	0	23235	0	0	0	0	0
Sușinerea IMM	0	0	2227	214	0	0	0	0	0	2596	5	0	0	5835	0	0	0	0	0	0	0	0
Instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	6639	0	12593	0	0	0	0	28139	0	23535	0	0	0	0	30817	0	22104	0	0	0	0	0
Ajutor sectorial, în funcție de sectoarele de activitate ale economiei naționale	152930	38633	116698	142	0	30926	34121	179919	0	110705	2541	0	0	1593	195654	0	259053	0	3632	0	0	1684
Promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural	122059	38633	0	0	0	0	0	163198	0	0	0	0	0	189634	0	0	0	0	0	0	0	0

Obiectivul	2018							2019							2020							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	12	13	14	15	16	17	18	21	22	23	24	25
Ajutor de stat pentru dezvoltare regională	274010	0	168301	84	1377	0	2358	234635	0	266777	146	1058	0	2099	157189	0	80870	0	146	0	0	3224
SIEG	62882	0	5294	56511	18819	2242	70109	139681	145941	18015	79772	17365	0	65755	119378	146933	8130	3083	98375	31998	15136	61686
Ajutoarele destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60723	110	4817	0	3	13	22	67
TOTAL	593483	48918	323476	56951	20196	33168	108012	591328	222289	457130	82464	18423	0	75622	579114	157670	398210	3083	102156	32011	15158	66661

**VALOAREA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT
PE FORME DE ACORDARE ȘI PE FURNIZORI**

(mii lei)

Furnizorii de ajutor de stat	2018							2019							2020							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrative	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	274010	0	0	0	0	0	0	233386	0	0	0	0	0	0	157189	0	0	0	0	0	0	0
Agencia de Investiții	23390	0	0	0	0	0	0	15727	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	0	0	2227	0	0	0	0	0	0	2596	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	0	0	0	0	0	0	0	284	0	0	0	0	0	0	2525	0	0	0	0	0	0	0
Agencia Națională pentru	0	10285	0	0	0	0	0	0	7670	0	0	0	0	0	0	5512	0	0	0	0	0	0

Furnizorii de ajutor de stat	2018							2019							2020							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrative teritoriale	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Cercetare și Dezvoltare*																						
Agencia Proprietății Publice	0	0	5919	0	0	30926	32600	0	0	0	0	0	5835	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Autoritatea Aeronautică Civilă	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Agencia pentru Eficiență Energetică*	10475	0	0	0	0	0	0	8599	0	0	0	0	0	8621	0	0	0	0	0	0	0	0
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului*	19799	0	0	0	0	0	0	355	0	0	0	0	0	7940	0	0	0	0	0	0	0	0
Ministerul Economiei și Infrastructurii*	0	0	1125	0	0	0	0	0	0	1125	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1125
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării*	154239	38633	0	0	0	0	0	163198	25944	0	0	0	0	194660	0	0	0	0	0	0	0	0
Ministerul Finanțelor	0	0	0	142	0	0	0	21240	0	0	2541	0	0	21240	0	0	0	0	3632	0	0	0
Ministerul Sănătății, Muncii și	47656	0	0	0	0	0	0	6615	42734	0	0	0	0	7052	5115	0	0	0	0	0	0	0

Furnizorii de ajutor de stat	2018							2019							2020							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Protecției Sociale*																						
Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă*	0	0	0	298	0	0	0	0	0	0	151	0	0	0	0	0	0	146	0	0	0	
Serviciul Fiscal de Stat	0	0	231508	0	0	0	0	0	0	317739	0	0	0	0	0	0	279033	0	0	0	0	
Serviciul Vamal	0	0	77403	0	0	0	0	0	0	117655	0	0	0	0	0	0	106230	0	0	0	0	
Consiliul Municipal Chișinău	0	0	0	0	0	0	3170	0	0	0	0	0	0	1899	0	0	0	0	0	0	1648	
Primăria mun. Bălți	0	0	0	0	1377	0	0	0	0	0	1058	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Comitetul Executiv al Găgăuziei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Direcția Generală de Finanțe a Găgăuziei	1031	0	0	0	0	0	0	994	0	0	0	0	0	0	994	0	0	0	0	0	0	
Direcția Dezvoltare Economică a Găgăuziei	0	0	0	0	0	0	0	1249	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Furnizorii de ajutor de stat	2018							2019							2020							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrative teritoriale	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Acordarea de garanții în condiții preferențiale	Investiții ale furnizorului dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală anticipată de către un investitor privat prudent	Reducerea de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Primăria mun. Comrat	0	0	0	0	0	0	42	0	0	0	0	0	0	42	0	0	0	0	0	0	0	44
Primăria mun. Edineț	0	0	0	0	0	0	39	0	0	0	0	0	0	39	0	0	0	0	0	0	0	39
Primăria mun. Orhei	0	0	0	0	0	0	2052	0	0	0	0	0	0	2052	0	0	0	0	0	0	0	2052
Primăria mun. Strășeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	0
TOTAL	530601	48917	318182	440	1377	30926	37903	451647	76348	439115	2692	1058	0	9867	400221	10627	385263	0	3777	0	22	4908
SIEG	62882	0	5294	56511	18819	2242	70109	139681	145941	18015	79772	17365	0	65755	119378	146933	8130	3083	98375	31998	15136	61686
Ajutor în contextul COVID-19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59514	110	4817	0	3	12	0	67
TOTAL (inclusiv SIEG, Covid-19)	593482	48917	323476	56951	20196	33168	108011	591328	222288	457130	82463	18423	0	75622	579114	157670	398210	3083	102156	32011	15158	66661